STUDIA ANTHROPONYMICA SCANDINAVICA

Tidskrift för nordisk personnamnsforskning

UTGIVEN AV
Kungl. Gustav Adolfs Akademien för svensk folkkultur

REDIGERAD AV
Eva Brylla, Katharina Leibring och Lennart Ryman

REDAKTIONSRÅD
Eva Villarsen Meldgaard, Minna Saarelma och †Ola Stemshaug

With English summaries

Årgång 31 · 2013

Utgiven med stöd av
Nordiska publiceringskommittén för humanistiska
och samhällsvetenskapliga tidskrifter

För bedömning av manuskript till uppsatser i Studia anthroponymica Scandinavica anlitas även vetenskapliga granskare utanför redaktionen.

Redaktionens adress:
Box 135
SE-751 04 UPPSALA
Redaktörernas (Eva Brylla, Katharina Leibring, Lennart Ryman)
e-post: förnamn.efternamn@sprakochfolkminnen.se
Tidskriftens webbplats: www.kgaa.nu/tidskrift.php

ISSN 0280-8633

© Respektive författare

Uppsala 2014
Textgruppen i Uppsala AB

Innehåll

Alhaug, *Gulbrand*: Ola Stemshaug (1936–2013) 99
Andersson, *Thorsten*: Svenskt förnamnsskick i förändring 43
Edlund, *Lars-Erik*: Gudrun Utterström (1928–2013) 101
Frändén, *Märit*: Nittio och ett år av namninvandring. Något om Sveriges invandrade efternamn 31
Frändén, *Märit*: »Share a Coke with Geir». Varför är det så stora skillnader mellan svenskt och norskt förnamnsskick? 61
Jørgensen, *Bent*: Det dobbelte efternavn i Danmark før år 1800 13
Källström, *Magnus*: Vad betyder binamnet *Rauðumskialdi* på Rønningestenen DR 202? . . . 5

Smärre bidrag

Andersson, *Thorsten*: Val av förnamn till »tredjeköns»-barn 109
Fridell, *Staffan*: *Þróttólfr* 115
Schmidt-Jüngst, *Miriam*: Von der Öffnung der Zweigeschlechtlichkeit zur Öffnung des Namensrechts? 111

Debatt

Genmäle
Alhaug, *Gulbrand*: Kjeldebruken i *10 001 navn* 119

Recensioner

Ainiala, *Terhi*, *Saarelma*, *Minna* & *Sjöblom*, *Paula*: Names in focus. An introduction to Finnish onomastics (2012). Rec. av Rosa Kohlheim 125
Binamn. *Uppkomst*, *bildning*, *terminologi och bruk*. Handlingar från NORNA:s 40:e symposium i Älvkarleö, Uppland, 29/9–1/10 2010. Red. av Staffan Nyström (huvudred.), Eva Brylla, Katharina Leibring, Lennart Ryman & Per Vikstrand (2012). Rec. av Patrik Larsson 128
Duden. *Lexikon der Vornamen*. 6., völlig neu bearbeitete Auflage von Rosa & Volker Kohlheim (2013). Rec. av Eva Brylla 135
Kruken, *Kristoffer* & *Stemshaug*, *Ola*: Norsk personnamnleksikon. 3. utgåva ved Kristoffer Kruken (2013). Rec. av Lennart Ryman 137
Nakari, *Minna*: Variation i kvinnors namnfraser i officiella dokument i Helsingfors 1780–1930 (2011). Rec. av Lennart Ryman 138
Names and identities. Eds: Botolv Helleland, Christian-Emil Ore & Solveig Wikstrøm (2012). Rec. av Märit Frändén 143
En ny lag om personnamn. Betänkande av Namnlagskommittén (2013). Rec. av Katharina Leibring 147

Peterson, *Lena*: »En **brisi** vas **lina** sunn, en **lini** vas **unaʀ** sunn … En þa **baʀlaf** …». Etymologiska studier över fyra personnamn på Malsta- och Sunnåstenarna i Hälsingland (2012). Rec. av Magnus Källström 150

Meddelanden 153

Författarna i denna årgång 155

Insänd litteratur 157

Förkortningar 161

MÄRIT FRÄNDÉN

»Share a Coke with Geir»

Varför är det så stora skillnader mellan svenskt och norskt förnamnsskick?

Studia anthroponymica Scandinavica 31 (2013), 61–98.

Märit Frändén, The Hugo Valentin Centre, Uppsala University: 'Share a Coke with Geir': Why are there such large differences between Swedish and Norwegian forenames?

Abstract

This article explores the differences between the contemporary stocks of forenames in Sweden and Norway. Taking as its starting point the two countries' 100 commonest male and female names in 2012, it lists names that are among the top 100 in one country, but have a frequency of less than 0.5 per thousand in the other. Names with a frequency below 0.1 per thousand are examined more closely and compared. In addition, a study is made of the 40 most popular names for each gender, for children born in Sweden and Norway in 2012. A comparison between these names and the names common in the population as a whole suggests that the Norwegian stock of forenames could in future move closer to that of Sweden, which is generally less distinctive. Finally, conceivable reasons for the differences between the countries' name stocks are discussed, along with the possible significance of etymology when parents choose names for their children.

Keywords: personal names, forenames, given names, Sweden, Norway, national forename patterns, name-giving, name choice, nation-building.

Broderländerna Sverige och Norge har mycket gemensamt, men också en hel del olikheter. Trots att språken ligger väldigt nära varandra och de kulturella likheterna är många, är det slående att det finns stora skillnader i fråga om förnamnsbruk. Reklamfrasen »Share a Coke with Geir», som sommaren 2013 användes i norska annonser, skulle inte vara särskilt säljande i Sverige, där antalet *Geir* inte är fler än ungefär 300 (varav knappt 200 har det som tilltalsnamn). I Norge, däremot, finns runt 22 500 Geir att dela sin läsk med, vilket gör namnet till Norges tolfte vanligaste mansnamn.

Den här artikeln presenterar en jämförelse mellan de förnamn som är vanligast i Sverige respektive Norge. Materialet utgörs av den årliga namnstatistik

som presenteras av den svenska Statistiska Centralbyrån (SCB) och den norska Statistisk sentralbyrå (SSB). Statistiken är hämtad från www.scb.se och www.ssb.no/navn och gäller personer som var folkbokförda i respektive land den 31 december 2012 (exklusive personer med skyddad identitet).

Mitt syfte har varit att undersöka vilka namn som, liksom *Geir*, är bland de vanligaste i det ena landet, men betydligt ovanligare i det andra. Jag har utgått från listor över de 100 vanligaste mans- respektive kvinnonamnen i varje land, och därefter undersökt vilka av dessa namn som i det andra landet bärs av mindre än 0,5 ‰ av befolkningen. Det innebär i praktiken att namnen vid årsskiftet 2012–13 ska ha haft färre än 4 778 bärare i Sverige (där folkmängden då var 9 555 893) eller färre än 2 526 bärare i Norge (där folkmängden var 5 051 275). För att få en idé om hur namnskicket kan komma att utvecklas i framtiden har jag också undersökt de 40 vanligaste flick- och pojknamnen för barn som fötts i Sverige och Norge under 2012. Dessa namn har sedan jämförts med de namn som är vanligast hos befolkningarna som helhet.

På listorna över landets 100 vanligaste namn har SCB valt att räkna samman stavningsvarianter av samma namn, medan SSB redovisar varje stavning för sig. Bland de 100 vanligaste norska mansnamnen finns två fall av homofona stavningar, nämligen *Kristian*/*Christian* och *Tor*/*Thor*. För att kompensera för detta har jag utökat listan till de 102 översta posterna. Bland de 100 vanligaste norska kvinnonamnen finns stavningsvarianterna *Grethe* och *Grete*, varför denna lista på samma sätt har utökats till 101 poster. (I en mer omfattande undersökning än denna skulle man naturligtvis också ha behövt ta hänsyn till att ett norskt namn som nu ligger utanför topplistan kunde ha kommit med där om stavningsvarianter hade sammanräknats.)

Om man inte använder »100-i-topp»-listorna, utan i stället söker på antalet bärare för ett enskilt namn, anger både SCB och SSB antalet bärare för exakt den stavning man skriver in. För att få med samtliga bärare av 100-i-topp-namnen, oavsett stavning, har jag gjort sökningar på alla tänkbara förekommande stavningar i både Norge och Sverige. Därefter har jag summerat antalet bärare för t.ex. *Margareta* och *Margaretha*, *Håkon* och *Haakon* och *Wenche*, *Venche, Wencke*, *Vencke*, *Wenke* och *Venke*.

För att kunna räkna samman stavningsvarianter, måste man emellertid ta ställning till vilka stavningar som motsvarar samma uttal. Det namnmaterial jag har är enbart skriftligt, och det innebär därför en tolkning att göra en bedömning av uttalet. Att två stavningar »har samma uttal» bör alltså egentligen läsas som att de kan ha samma uttal, men inte säkert har det i varje enskilt fall. I en artikel om namnvarianter påpekar Gulbrand Alhaug (1991 s. 121) att tidsdimensionen är viktig för vilka skriftliga former som kan sammanfalla i uttal. Eftersom jag i den här undersökningen arbetar med ett synkront material är tidsdimensionen inget problem; däremot är geografiska uttalsskill-

nader väsentliga, eftersom jag har material från två länder. Jag har valt att sammanföra namn som sammanfaller i antingen stavning, t.ex. det svenska *Mona* /mo:na/ och det norska *Mona* /mu:na/, eller (förmodat) uttal, t.ex. det svenska *Gun* och det norska *Gunn* (eller, förstås, både stavning och uttal, som t.ex. *Erik*, *Björn* eller *Maria*). På grundval av att de har samma stavning har jag alltså sammanfört t.ex. namn som *Ingrid* (i Sverige normalt med hörbart *d*, i Norge normalt med stumt *d*), *Johan* (i Sverige med betoning på första stavelsen, i Norge ofta på andra) och *Mari* (i Sverige med betoning på andra stavelsen, i Norge med betoning på första).[1] Ofta sammanfaller förstås de båda ländernas uttal.

Principen att sammanföra namn med antingen samma stavning eller samma uttal kan i vissa fall ge kedjor av namn, där två namn sammanfaller i stavning, och ett av dessa i sin tur sammanfaller i uttal med ett tredje. Ett sådant exempel är kvinnonamnet *Sofie*, som normalt uttalas tvåstavigt i Sverige men trestavigt i Norge. Ett norskt och ett svenskt *Sofie* sammanfaller alltså i stavning, men inte i uttal. Stavningsvarianten *Sophie* är oproblematisk, eftersom den sammanfaller med respektive lands uttal av *Sofie*. Däremot skiljer sig formen *Sofi* från det norska uttalet, men sammanfaller med det svenska. I fall som detta har jag ändå valt att sammanföra *Sofie, Sophie* och *Sofi* till »samma namn», trots att det är något oegentligt. Fördelen med det är att jag konsekvent följer de två principerna om sammanfall; en nackdel, naturligtvis, att jag ibland sammanför namn som varken sammanfaller i uttal eller stavning (i exemplet norska *Sofie* och *Sofi*). Men det skulle heller inte vara oproblematiskt att betrakta ett norskt och ett svenskt *Sofie* som olika namn, eftersom det inte är möjligt att ha kännedom om hur varje enskild namnbärare uttalar namnet – den Sofie som bor i Sverige kan mycket väl komma från Norge, och bibehåller då sannolikt ett trestavigt uttal av namnet.

En jämförelse mellan svenskt och norskt förnamnsskick har tidigare gjorts av Gulbrand Alhaug (2007). Våra undersökningar skiljer sig dock åt på en del avgörande punkter. Alhaugs material är från 1997 och 1998, och mitt representerar således ett 15 år nyare namnskick. Vidare har Alhaug exkluderat personer födda i utlandet ur sina undersökningar, medan mina undersökningar gäller samtliga folkbokförda i Sverige och Norge. Även de som är utlandsfödda är förstås en del av namnlandskapet i sina boendeländer; de inlandsfödda representerar på intet vis något »sannare» namnskick. Ovanliga namn hos utlandsfödda får inget genomslag i min undersökning, eftersom jag utgår från högfrekventa namn. Däremot bidrar förstås en utlandsfödd person med ett högfrekvent namn till att stärka detta namns ställning i boendelandet.

[1] Jag tackar Per Arne Helland för diskussioner om enskilda namns möjliga uttal i Sverige respektive Norge, liksom för tips på förekommande stavningsvarianter och för kommentarer till artikeln som helhet.

Förutom denna skillnad beträffande vilka namnbärare som ingår i undersökningarna, finns en än viktigare skillnad i fråga om vilka namn som ingår. Alhaugs undersökning omfattar samtliga förnamn, alltså både det eller de namn som används som tilltalsnamn och eventuella andra förnamn. I Sverige är det mycket vanligt att ge barnen två eller flera förnamn, varav endast ett används i tilltal och anges i offentliga sammanhang som t.ex. på klasslistor. Inge Göransson, ansvarig för SCB:s personnamnsstatistik, uppger i en artikel från 2009 att 88 % av den svenska befolkningen har mer än ett förnamn, varav 59 % har två förnamn, 28 % tre och 1 % fyra eller fler (Göransson 2009 s. 15).

De förnamn som inte är tilltalsnamn har av Reinert Kvillerud (1980 s. 24) kallats för *sidonamn*. Jag använder här den i mitt tycke tydligare beteckningen *sidoställda förnamn*. De sidoställda förnamnen i Sverige är i normalfallet okända för alla utom familjen och de närmaste vännerna. Tilltalsnamn och sidoställda förnamn har således helt olika bruksområden. Kvillerud (a.st.) menar att de sidoställda förnamnen har liten praktisk betydelse i vardagslivet, men att de har en viktig namntraditionsbevarande uppgift. Emilia Aldrins (2011 a s. 58) undersökning av förnamnsgivning i Göteborg i slutet av 00-talet visar att det finns skillnader mellan vilka namn som ges som tilltalsnamn respektive som sidoställda förnamn. I valet av tilltalsnamn är namnmode och namnets estetiska kvaliteter viktiga, medan sidoställda förnamn ofta väljs som uppkallelse efter äldre släktingar. Aldrin skriver (s. 66): »Sidonamnen skiljer sig från tilltalsnamnen genom att vara mindre modebundna. De är i högre grad långa och vanliga i andra generationer i Sverige och i mindre grad engelska eller amerikanska.» Även Kvillerud (a.a. s. 78 f.) konstaterar, för skolbarn födda i Göteborg 1958, att de namn som oftare förekommer som tilltalsnamn har modenamnskaraktär, medan de som oftare förekommer som sidoställda förnamn är namn som varit tilltalsnamn i föregående generation. De sidoställda namnen representerar alltså ett mer konservativt namnskick, medan tilltalsnamnen i högre grad följer med i sin tid. Tilltalsnamn och sidoställda förnamn har olika funktioner, och väljs enligt olika kriterier. Medan tilltalsnamnet ska vara det namn man hela tiden använder, som ska fungera i vardagen och tillgodose en rad praktiska aspekter, finns det i de sidoställda namnen utrymme för mer avvikande eller svåranvända namn, t.ex. som uppkallelse efter äldre släktingar.

I sin jämförelse mellan svenskt och norskt förnamnsskick utgår Alhaug (2007 s. 17) från de 200 vanligaste namnen hos inrikesfödda i Sverige år 1997 och i Norge år 1998. Han använder sedan en metod som han kallar för »marker name method». Metoden innebär att han inom detta material definierar markörnamn, »a name which is used much more frequently in one region (or one period) than in the other one», i den aktuella undersökningen med minst fyra gånger så hög frekvens i det ena landet som i det andra. Det faktum att man

bland Alhaugs svenska »marker names» finner namn som t.ex. *Reinhold* och *Maurits*, vilka man spontant uppfattar som mycket ovanliga, beror inte bara på att Alhaugs material är 15 år gammalt, utan också på att sidoställda förnamn har räknats in på samma sätt som tilltalsnamnen. Den 31 december 2012 fanns totalt 5 808 *Maurits*/*Mauritz* i Sverige, varav dock endast 616 hade namnet som tilltalsnamn. Samma datum fanns 5 741 *Reinhold*, varav 326 hade det som tilltalsnamn. Markörnamnet *Viola* är vanligare som tilltalsnamn, med 3 451 personer i Sverige – men tittar man på det totala antalet bärare, 55 266 personer, kan man få intrycket att *Viola* är ett namn man ofta hör i Sverige, vilket ju inte riktigt stämmer. I fall som dessa, där det aktuella namnet är sidoställt för minst 90 % av namnbärarna, fångar inte Alhaugs tillvägagångssätt de namn som i praktiken används. Eftersom jag har velat belysa det namnskick som syns i samhället, har jag föredragit att i den svenska statistiken enbart ta fasta på de namn som används som tilltalsnamn.[2]

Även i Norge bär många människor fler än ett förnamn. I vissa fall är två förnamn sammanbundna med ett bindestreck, och kan då antas uttalas som en enhet. I de fall då en person i stället har två förnamn utan förenande bindestreck, är det svårt att veta om båda namnen, eller bara det ena, används i tilltalet. I en undersökning av norska flernamnskombinationer som gjorts av Gulbrand Alhaug (1999 s. 82), framgår att 93,7 % av personerna med dubbelnamn (enligt Alhaugs terminologi två förnamn åtskilda av ett spatium) i hans material till- och omtalas med det första förnamnet. Undersökningen baserar sig huvudsakligen på dödsannonser publicerade i Tromsø-tidningen Nordlys under ett drygt år i slutet av 1990-talet, och kan därför tänkas ha begränsad generaliserbarhet. Alhaug skriver dock i ett annat sammanhang (2004 s. 83) att namn i andra position eller senare i förnamnsräckan »har spelt ei heilt underordna rolle som tiltalenamn». I artikeln från 1999 hänvisar han till tre namnstatistiska uppslagsböcker (Heggstad 1977, Utne 1990 och Kristiansen & Ouren 1998), där endast de första förnamnen har räknats med. SSB uppger att 21,5 % av de norska pojkarna och 26,1 % av de norska flickorna födda 2012 fick fler än ett förnamn. Att ge barnen fler än ett förnamn är alltså mindre vanligt i Norge än i Sverige, och i de fall det sker är det vanligare att båda förnamnen används i till- och omtal. Även i de fall då endast ett av förnamnen ingår i tilltalsnamnet, är förnamnsräckan som helhet synligare än i Sverige, eftersom samtliga namn finns utskrivna på t.ex. klasslistor.

I den norska statistiken har jag använt uppgifterna om hur många som bär ett namn som »første fornavn», vilket enligt uppgift från SSB bör tolkas som

[2] I de fall SCB saknar uppgifter om vilket av förnamnen som är tilltalsnamn, använder de det första förnamnet, eftersom de flesta har detta som tilltalsnamn (http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Befolkning/Amnesovergripande-statistik/Namnstatistik/30902/Fragor-och-svar-om-namnstatistiken/, 2014-03-20).

»første eller eneste fornavn» (Ouren 2013). I det antal bärare jag uppger för t.ex. namnet *Ragnhild* ingår således dels de som heter enbart *Ragnhild*, dels de som heter t.ex. *Ragnhild Sofie*, *Ragnhild Kristine* eller *Ragnhild* + någonting annat. Tillvägagångssättet innebär att jag inte har tagit hänsyn till möjligheten att ett visst namn är ovanligt både som enda förnamn och som första förnamn, men mycket vanligt som andra förnamn. I Kristiansen & Ourens bok Fornavn i Norge (1998) presenteras de vanligaste förnamnen i andra position i Norge den 1 januari 1998. I de fall något av de namn jag undersöker finns med bland dessa, kommer det att kommenteras.

De uppgifter om namnfrekvenser, rangordningsplaceringar och modeperioder jag anger i den här artikeln kommer, när inget annat anges, från uppgifterna på SCB:s och SSB:s hemsidor. Samtliga webbadresser anges med separat rubrik under Referenser. Det antal bärare som anges gäller det kön namnet har på topplistan. Eftersom exempelvis namnen *Kari* och *Janne* finns med på den norska listan »Dei 100 mest brukte kvinnenamna» har jag angivit hur många kvinnor som bär dessa namn, utan att ta hänsyn till att de i Sverige bärs av fler män än kvinnor.

Mansnamn

I detta avsnitt presenteras först, i tab. 1, de namn som är bland Sveriges 100 vanligaste mansnamn, och som samtidigt har frekvenser under 0,5 ‰ i Norge. Därefter, i tab. 2, följer på motsvarande sätt de av de 100 vanligaste mansnamnen i Norge, som i Sverige har frekvenser under 0,5 ‰. De svenska namnen presenteras med den stavning som är vanligast i Sverige, och de norska med sin i Norge vanligaste stavning, men i antalet bärare ingår, för båda länderna, även stavningsvarianter. Namnen anges i fallande frekvensordning. Samtliga namnfrekvenser, här och i det följande, är beräknade i relation till befolkningen som helhet (och alltså inte bara till det aktuella könet).

Sveriges mansnamn

Tab. 1 omfattar 31 namn. Det är med andra ord ungefär en tredjedel av de 100 vanligaste mansnamnen i Sverige som bärs av mindre än 0,5 ‰ av befolkningen i Norge. Fyra av tabellens namn, *Håkan*, *Olof*, *Sten* och *Olle*, har näraliggande, högfrekventa parallellformer i *Håkon*, *Olav*, *Stein* och *Ole*, som alla finns med på Norges 100-i-topp-lista. *Anton* finns med på Kristansen & Ourens (1998 s. 112) lista över de 100 vanligaste mansnamnen i andra position i Norge den 1 januari 1998, på plats 76.

Tabell 1. Mansnamn som finns på den svenska 100-i-topp-listan över tilltalsnamn, men vars frekvens som »første fornavn» i Norge ligger under 0,5 ‰. Stavningsvarianter är sammanräknade.

Namn	Rang i Sverige	Antal tilltalsnamn i Sverige	Frekvens i Sverige	Antal »første fornavn» i Norge	Frekvens i Norge
Bengt	14	50 537	5,3 ‰	1 756	0,35 ‰
Stefan	17	45 233	4,7 ‰	2 380	0,47 ‰
Bo	19	44 054	4,6 ‰	773	0,15 ‰
Ulf	31	34 736	3,6 ‰	2 437	0,48 ‰
Lennart	46	28 008	2,9 ‰	502	0,10 ‰
Gustav	48	27 489	2,9 ‰	1 801	0,36 ‰
Göran	49	27 463	2,9 ‰	1 139	0,39 ‰
Håkan	50	26 601	2,8 ‰	94	0,019 ‰
Anton	52	26 202	2,7 ‰	1 872	0,37 ‰
Rickard	53	26 051	2,7 ‰	597	0,12 ‰
Kent	59	21 311	2,2 ‰	2 462	0,49 ‰
Claes	65	19 164	2,0 ‰	534	0,11 ‰
Linus	66	18 983	2,0 ‰	1 188	0,24 ‰
Åke	70	17 693	1,9 ‰	133	0,026 ‰
Jesper	72	17 339	1,8 ‰	2 417	0,48 ‰
Olof	75	16 306	1,7 ‰	122	0,024 ‰
Jimmy	77	15 994	1,7 ‰	605	0,12 ‰
Rasmus	79	15 359	1,6 ‰	1 558	0,31 ‰
Albin	82	14 151	1,5 ‰	142	0,028 ‰
Dennis	83	14 144	1,5 ‰	2 498	0,49 ‰
Joel	84	13 957	1,5 ‰	450	0,089 ‰
Bertil	85	13 784	1,4 ‰	262	0,052 ‰
Max	86	13 722	1,4 ‰	1 323	0,26 ‰
Hugo	88	13 687	1,4 ‰	1 294	0,26 ‰
Pontus	89	13 164	1,4 ‰	69	0,014 ‰
Ludvig	92	12 381	1,3 ‰	1 363	0,27 ‰
Dan	93	12 310	1,3 ‰	2 216	0,44 ‰
Sten	94	12 248	1,3 ‰	1 760	0,35 ‰
Roland	95	11 565	1,2 ‰	241	0,049 ‰
Tony	96	11 507	1,2 ‰	1 888	0,38 ‰
Olle	97	11 351	1,2 ‰	77	0,015 ‰

De namn i tab. 1 som trots allt har relativt många bärare i Norge, här avgränsat till frekvenser över 0,35 ‰, är *Stefan*, *Ulf*, *Gustav*, *Göran*, *Anton*, *Kent*, *Jesper*, *Dennis* och *Tony*.[3] Betydligt ovanligare, med frekvenser under 0,1 ‰ (dvs. maximalt 505 norska bärare), är *Håkan*, *Åke*, *Olof*, *Albin*, *Joel*, *Bertil*, *Pontus*, *Roland* och *Olle*. Dessa namn kan därmed anses ha specifikt svensk prägel, i motsats till norsk. Man kan notera att tre av dessa hör till de namn som har en

[3] Frekvensen för *Bengt* anges i tab. 1 som 0,35 ‰, men detta är en avrundning uppåt.

högfrekvent norsk motsvarighet. De nio namn som kan sägas ha svensk prägel presenteras närmare nedan.

Bertil blev ett modenamn i Sverige efter att prins Bertil, farbror till den nuvarande kungen, hade fötts 1912. Namnet är ursprungligen en tysk smekform till *Berthold*, tidigast belagd i Sverige på 1390-talet. *Bertil* hade sin starkaste period på 1920- och 1930-talen, liksom namnet *Olle*, som är en ursprunglig smekform till *Olof*. *Olle* är tidigast belagt 1312 och registrerat som förnamn 1856. Under 1930-talet var också *Olof* populärt. *Olof* är en svensk variant av namnet *Olav*, välkänt genom Olav den helige, som var medeltidens mest populära helgon i Norden. Formen *Olof* är tidigast belagd 1400, och har under alla tider varit ett frekvent mansnamn i Sverige. (Brylla 2004 s. 48, 172, 173, af Klintberg 2005 s. 211.)

Roland och *Åke* var populära under 1930- och 1940-talen. *Åke* är ett nordiskt namn med belägg från runsvensk tid. *Roland* är tyskt, men spritt genom den fornfranska hjältedikten Rolandssången. Namnet är tidigast belagt i Sverige år 1397. Det nordiska namnet *Håkan* blev populärt något senare och hade sin starkaste period under 1950- och 1960-talen (Brylla 2004 s. 108, 189, 233).

Pontus, *Joel* och *Albin* hör till de namn som varit mycket populära i slutet av 1900-talet. Storhetstiden för *Pontus* och *Joel* började under 1980-talet och för *Albin* under 1990-talet. Alla tre har förekommit i Sverige sedan 1500- och 1600-talen. *Joel* är ett bibliskt namn av hebreiskt ursprung, medan *Albin* kommer av latinets *Albinus*. Det grekiska namnet *Pontus* är, skriver Bengt af Klintberg, ett namn som »i vår tid bara tycks förekomma i Sverige». Det sägs ha kommit till Sverige med Pontus de la Gardie (död 1585), senare svärson till Johan III. (Brylla 2004 s. 30, 120, 180, af Klintberg 2005 s. 387.)

Av de nio namnen med svensk särprägel hade fem sina starkaste perioder under 1900-talets första hälft, ett vid mitten av seklet och tre under slutet av århundradet. Två av namnen är i etymologisk mening tyska, fyra är nordiska och tre namn, samma tre som var populära under slutet av 1900-talet, kommer från de bibliska eller klassiska sfärerna. Ett av namnen, *Bertil*, kan kopplas till det svenska kungahuset.

Norges mansnamn

De norska namnen i tab. 2 anges enligt samma rangordning som i SSB:s topplistor, där antalet bärare för stavningsvarianter emellertid inte har räknats samman. I det antal bärare som jag anger är stavningsvarianterna summerade, varför ett namn med variantformer som t.ex. *Tor*/*Thor*, *Håkon*/*Haakon* och *Vegard*/*Vegar*, kan ha fler bärare än namn som av SSB rankas högre.

Tabell 2. Namn som finns på den norska 100-i-topp-listan över mansnamn, men vars frekvens som tilltalsnamn i Sverige ligger under 0,5 ‰. Stavningsvarianter är sammanräknade.

Namn	**Rang i Norge**[4]	**Antal »første fornavn» i Norge**	**Frekvens i Norge**	**Antal tilltalsnamn i Sverige**	**Frekvens i Sverige**
Ole	4	31 999	6,3 ‰	981	0,10 ‰
Svein	9	25 851	5,1 ‰	282	0,030 ‰
Geir	12	22 613	4,5 ‰	197	0,021 ‰
Tor	13	29 957	5,9 ‰	3 453	0,36 ‰
Morten	14	22 186	4,4 ‰	3 677	0,38 ‰
Terje	15	21 641	4,3 ‰	495	0,052 ‰
Odd	16	21 572	4,3 ‰	712	0,075 ‰
Trond	23	18 064	3,6 ‰	184	0,019 ‰
Jon	26	16 168	3,2 ‰	3 279	0,34 ‰
Marius	28	15 442	3,1 ‰	576	0,060 ‰
Harald	30	15 403	3,1 ‰	2 750	0,29 ‰
Olav	31	17 812	3,5 ‰	553	0,058 ‰
Stian	32	15 311	3,0 ‰	45	0,0047 ‰
Øyvind	36	18 426	3,7 ‰	240	0,025 ‰
Espen	37	14 547	2,9 ‰	143	0,015 ‰
Eirik	43	13 269	2,6 ‰	74	0,0077 ‰
Helge	44	12 994	2,6 ‰	2 465	0,26 ‰
Håkon	46	14 734	2,9 ‰	111	0,012 ‰
Einar	47	11 980	2,4 ‰	2 211	0,23 ‰
Steinar	48	11 638	2,3 ‰	159	0,017 ‰
Frode	49	11 283	2,2 ‰	227	0,024 ‰
Øystein	50	12 662	2,5 ‰	104	0,011 ‰
Arild	52	10 501	2,1 ‰	230	0,024 ‰
Kjetil	53	13 018	2,6 ‰	149	0,016 ‰
Kåre	54	11 067	2,2 ‰	680	0,071 ‰
Frank	57	10 139	2,0 ‰	4 061	0,42 ‰
Stein	58	10 065	2,0 ‰	136	0,014 ‰
Dag	61	9 692	1,9 ‰	2 405	0,25 ‰
Ivar	63	9 558	1,9 ‰	3 061	0,32 ‰
Vidar	65	9 472	1,9 ‰	1 970	0,21 ‰
Magne	70	9 151	1,8 ‰	212	0,022 ‰
Sverre	72	9 103	1,8 ‰	276	0,029 ‰
Håvard	73	9 804	1,9 ‰	28	0,0029 ‰
Egil	76	8 736	1,7 ‰	480	0,050 ‰
Simen	77	8 437	1,7 ‰	25	0,0026 ‰
Eivind	79	8 890	1,8 ‰	235	0,025 ‰
Sondre	80	8 306	1,6 ‰	39	0,0041 ‰
Vegard	85	9 475	1,9 ‰	43	0,0045 ‰
Roy	87	7 687	1,5 ‰	2 564	0,27 ‰
Sander	89	7 552	1,5 ‰	360	0,038 ‰
Sindre	92	7 307	1,5 ‰	61	0,0064 ‰
Erling	94	7 161	1,4 ‰	1 544	0,16 ‰
Roar	95	7 248	1,4 ‰	86	0,0090 ‰
Finn	96	7 143	1,4 ‰	786	0,082 ‰
Asbjørn	97	7 036	1,4 ‰	125	0,013 ‰
Sigurd	98	6 925	1,4 ‰	705	0,074 ‰
Reidar	99	6 850	1,4 ‰	533	0,056 ‰
Jarle	102	6 679	1,3 ‰	55	0,0058 ‰

[4] Enligt SSB:s topplista, där stavningsvarianter inte räknas ihop.

Denna tabell innehåller 48 namn, dvs. nästan hälften av den topplista jag utgick ifrån. Sju av namnen, *Ole*, *Svein*, *Olav*, *Eirik*, *Håkon*, *Stein* och *Simen*, har näraliggande former i *Olle*, *Sven*, *Olof*, *Erik*, *Håkan*, *Sten* och *Simon*, som alla är bland Sveriges 100 vanligaste mansnamn.

Tre namn, *Frank*, *Tor* och *Morten* (i Sverige oftare *Mårten*), har svenska frekvenser över 0,35 ‰. Ett betydligt större antal norska namn har frekvenser under 0,1 ‰, dvs. färre än 955 bärare i Sverige: *Svein*, *Geir*, *Terje*, *Odd*, *Trond*, *Marius*, *Olav*, *Stian*, *Øyvind*, *Espen*, *Eirik*, *Håkon*, *Steinar*, *Frode*, *Øystein*, *Arild*, *Kjetil*, *Kåre*, *Stein*, *Magne*, *Sverre*, *Håvard*, *Egil*, *Simen*, *Eivind*, *Sondre*, *Vegard*, *Sander*, *Sindre*, *Roar*, *Finn*, *Asbjørn*, *Sigurd*, *Reidar* och *Jarle*. Hela 35 vanliga norska mansnamn är alltså mycket ovanliga i Sverige (< 0,1 ‰), mot nio svenska i Norge. Som tabellen visar har nio av de norska namnen svenska frekvenser som t.o.m. ligger under 0,01 ‰, dvs. har färre än 95 bärare. Dessa namn, *Stian*, *Eirik*, *Håvard*, *Simen*, *Sondre*, *Vegard*, *Sindre*, *Roar* och *Jarle*, kan därför betecknas som extremt ovanliga i Sverige. De fem namnen *Svein*, *Geir*, *Terje*, *Odd* och *Trond* har frekvenser under 0,1 ‰ i Sverige, samtidigt som de är bland Norges 25 vanligaste mansnamn. För dessa namn är det alltså extra stora skillnader mellan de båda ländernas bruk.

En slående skillnad mellan mansnamnen med svensk respektive norsk särprägel, är att de sistnämnda i nästan samtliga fall har nordisk etymologi. *Marius* är ursprungligen ett grekiskt släktnamn, och *Sander* och *Simen* är former av de grekiska *Alexander* och *Simon*. Men alla de övriga 32 namnen (av de 35 med svenska frekvenser under 0,01 ‰) har nordiskt ursprung.

Att döma av SSB:s kurvor över namns historiska utveckling och de perioder då Alhaug (2011) anger att namnen har varit mest använda, ser de norskt markerade namnen ut att vara relativt jämnt spridda över 1900-talet. Under seklets första hälft var *Sverre*, *Olav*, *Kåre*, *Odd*, *Finn*, *Reidar* och *Asbjørn* populära; vid mitten av 1900-talet *Steinar*, *Svein*, *Øyvind*, *Magne*, *Egil*, *Roar*, *Terje*, *Stein* och *Arild*. På 1960- och 70-talen användes *Geir*, *Trond*, *Jarle*, *Frode*, *Kjetil*, *Håvard* och *Espen* flitigt, och under 1900-talets senare del och början av 2000-talet *Stian*, *Vegard*, *Øystein*, *Eivind*, *Sondre*, *Marius*, *Eirik*, *Sindre*, *Sander* och *Simen*. *Sigurd* och *Håkon* är exempel på vad Gulbrand Alhaug (a.a.) kallar »oldefarsnavn», dvs. namn som var populära under 1900-talets början och sedan har fått en ny popularitetsperiod under senare tid. Både *Håkon* och *Olav* fick dessutom ett visst uppsving under andra världskriget, vilket Alhaug (a.a. s. 248) menar skedde på patriotiska grunder. *Olav* steg också kraftigt efter 1905, då den svensk-norska unionen upplöstes, den danske prinsen Carl valdes till kung av Norge under namnet *Haakon VII* och hans tvååriga son Alexander blev norsk kronprins och fick byta namn till *Olav*. Vad gäller senare tiders medlemmar av kungahuset kan konstateras att Marius, kronprinsessan Mette Marits son från ett tidigare förhållande, föddes 1997 när namnet *Marius*

redan hade haft sin popularitetstopp. Namnet gick upp en aning kring 2001 när Mette Marit och Haakon gifte sig, men tycks inte ha påverkats särskilt mycket av denne kände namnbärare. Mette Marits och Haakons son Sverre Magnus föddes 2005, varefter namnet *Sverre* har stigit, men ännu inte till några anmärkningsvärda höjder.

Gulbrand Alhaug (2011 s. 370) nämnder skidåkaren Vegard Ulvang, aktiv 1987–94, som en anledning till populariteten för namnet *Vegard*. Även Vegard Opaas, som 1987 som förste norrman vann den totala världscupen i backhoppning, bör ha kunnat bidra till namnets spridning. Alhaug (a.a. s. 334) uppger vidare att namnet *Sondre* ökade på grund av fackelstafetten vid vinter-OS i Lillehammer 1994 – man tände nämligen en egen, norsk olympisk eld på den gård i Morgedal i västra Telemark där skidåkaren Sondre Norheim föddes 1825.[5] Enligt den popularitetskurva för *Sondre* som finns på ssb.no/navn ser det dock ut som om namnet ökade med start under 1980-talet och hade haft sin huvudsakliga stigning redan innan 1994.

Andra faktorer som kan ha påverkat enskilda namns popularitet är det populära barnprogrammet Stian med sekken, som sändes i NRK 1971–72 och 1974–75 och sedan också sattes upp på Oslo Nye Teater (Svanevik 1987 s. 28, http://no.wikipedia.org/wiki/Stian_med_sekken, 2013-10-10). Från att ha varit föga använt tidigare under 1900-talet börjar namnet *Simen* stiga långsamt under 1960- och 1970-talen, vilket kan ha påverkats av Kjell Aukrusts debutroman Simen (1958). Den ingår, tillsammans med Bror min (1960) och Bonden (1964) i Alvdalstrilogin, som 2012 korades av NRK:s bokblogg till »Norges morsomste bok» (Sigvartsen 2012).[6] Man kan notera att av de nio namn som konstaterades vara extremt ovanliga i Sverige finns för fyra av dem, *Vegard*, *Sondre*, *Stian* och *Simen*, en möjlig kulturhistorisk förklaring till namnens popularitet i Norge.

Många av namnen har i perioder funnits med bland Norges tio vanligaste namn. På SSB:s lista över de tio vanligaste mansnamnen 1880–2012 finner vi *Sverre* under åren 1900–21, *Olav* 1895 samt 1898–1932 (där det under de fjorton åren 1906–19 stod på första eller andra plats), *Kåre* 1916–37, *Odd* 1918–53, *Svein* 1938–64, *Terje* 1946–70, *Geir* 1954–75, *Trond* 1962, 1964, 1967–71 och 1973, *Frode* 1972–77, *Stian* 1976–91 och *Marius* 1986–2001. *Olav* och *Odd* har alltså varit bland Norges tio mest använda mansnamn i 38 respektive 36 år, och *Svein* och *Terje* i 27 respektive 25 år.

[5] Den olympiska elden har tänts i Sondre Norheims öppna spis två gånger tidigare, dels vid vinter-OS i Oslo 1952, dels 1960 då elden sedan togs med flyg till Squaw Valley i USA (Helljesen & Molde 2006).

[6] Författaren Kjell Aukrust skapade också den fiktiva bygden Flåklypa, där den klassiska filmen Flåklypa Grand Prix utspelar sig.

Sammanfattningsvis har 48 av de 100 vanligaste norska mansnamnen svenska frekvenser under 0,5 ‰. Av dessa har tre namn frekvenser över 0,35 ‰, medan 35 namn har frekvenser under 0,1 ‰. Av de sistnämnda har nio namn frekvenser under 0,01 ‰. De norska mansnamnen är alltså väsentligt ovanligare i Sverige än motsvarande svenska namn är i Norge. Av de 35 namn som har svenska frekvenser under 0,1 ‰, är alla utom tre etymologiskt nordiska. Bland de faktorer som kan ha bidragit till enskilda namns popularitet finner vi två prinsar, tre skidåkare, ett känt barnprogram och en känd roman.

Kvinnonamn

Kvinnonamnen i tab. 3 och 4 är uppställda på samma sätt som mansnamnen i tidigare avsnitt: fallande frekvensordning med den stavning som är vanligast i det aktuella landet, men med övriga stavningsvarianter inräknade i antalet namnbärare.

Sveriges kvinnonamn

Sveriges kvinnonamn, 34 stycken, presenteras i tab. 3. Sju av dem har nära motsvarigheter på den norska 100-i-topp-listan. Det gäller i flera fall den systematiska skillnaden mellan ett finalt *-a* och ett finalt *-e*, som återspeglas i stora delar av ordförrådet. Bland tabellens namn har *Sofia*, *Helena*, *Åsa*, *Cecilia*, *Lina* och *Emilia* en sådan motsvarighet i den norska topplistans *Sofie*, *Helene*, *Åse*, *Cecilie*, *Line* och *Emilie*. Dessutom ligger det svenska *Kerstin* nära den norska topplistans *Kjersti*. *Matildas* norska motsvarighet *Mathilde* finns inte med bland Norges 100 vanligaste kvinnonamn 2012, men är däremot ett namn på uppgång: *Mathilde* var det 14:e vanligaste namnet för nyfödda flickor i Norge år 2012, och är ett av de tio flicknamn som har ökat mest i Norge mellan 2007 och 2012. *Johanna* finns på plats 42 bland de vanligaste namnen i andra position i Norge den 1 januari 1998 (Kristiansen & Ouren 1998 s. 111).

Av namnen i tab. 3 har åtta namn norska frekvenser över 0,35 ‰: *Johanna*, *Sofia*, *Katarina*, *Helena*, *Yvonne*, *Alice*, *Lina* och *Britta* (sammanfört med *Brita*, se nedan). Frekvenser under 0,1 ‰ har i stället *Birgitta*, *Margareta*, *Gunilla*, *Ulrika*, *Matilda*, *Agneta*, *Gunnel*, *Moa*, *Pernilla*, *Felicia* och *Ingela*. Endast namnet *Birgitta* är bland de 25 vanligaste i Sverige samtidigt som det har en frekvens under 0,1 ‰ i Norge.

Huruvida namnen *Britta* och *Brita* sammanfaller i uttal kan diskuteras. De som uttalar *Brita* med ett tydligt långt *i* uppfattar självklart inte *Britta*, med

Tabell 3. Kvinnonamn som finns på den svenska 100-i-topp-listan över tilltalsnamn, men vars frekvens som »første fornavn» i Norge ligger under 0,5 ‰. Stavningsvarianter är sammanräknade.

Namn	Rang i Sverige	Antal tilltalsnamn i Sverige	Frekvens i Sverige	Antal »første fornavn» i Norge	Frekvens i Norge
Kerstin	7	57 061	6,0 ‰	1 131	0,22 ‰
Birgitta	12	41 172	4,3 ‰	247	0,049 ‰
Ulla	16	39 426	4,1 ‰	761	0,15 ‰
Annika	17	38 771	4,1 ‰	1 108	0,22 ‰
Johanna	23	34 178	3,6 ‰	2 297	0,45 ‰
Sofia	26	32 432	3,4 ‰	2 386	0,47 ‰
Katarina	27	29 542	3,1 ‰	2 252	0,45 ‰
Margareta	28	28 380	3,0 ‰	217	0,043 ‰
Helena	31	27 699	2,9 ‰	1 866	0,37 ‰
Åsa	33	27 661	2,9 ‰	735	0,15 ‰
Gunilla	36	27 321	2,9 ‰	103	0,020 ‰
Barbro	40	25 974	2,7 ‰	1 164	0,23 ‰
Anneli	44	24 957	2,6 ‰	675	0,14 ‰
Cecilia	46	23 424	2,5 ‰	735	0,15 ‰
Josefin	47	23 195	2,4 ‰	1 590	0,31 ‰
Jessica	48	22 973	2,4 ‰	837	0,17 ‰
Ulrika	55	21 646	2,3 ‰	112	0,022 ‰
Matilda	58	20 422	2,1 ‰	371	0,073 ‰
Agneta	63	18 768	2,0 ‰	146	0,029 ‰
Yvonne	67	16 976	1,8 ‰	1 798	0,36 ‰
Alice	72	16 291	1,7 ‰	1 901	0,38 ‰
Lina	74	15 854	1,7 ‰	2 480	0,49 ‰
Louise	75	15 753	1,7 ‰	1 454	0,29 ‰
Ebba	78	15 636	1,6 ‰	511	0,10 ‰
Gunnel	80	15 239	1,6 ‰	70	0,014 ‰
Erika	81	15 125	1,6 ‰	1 708	0,34 ‰
Britt-Marie	83	14 360	1,5 ‰	488	0,10 ‰
Moa	85	13 934	1,5 ‰	224	0,044 ‰
Britta	89	13 637	1,4 ‰	2 214	0,44 ‰
Pernilla	93	13 220	1,4 ‰	83	0,016 ‰
Wilma	96	12 850	1,3 ‰	837	0,17 ‰
Felicia	97	12 824	1,3 ‰	257	0,051 ‰
Ingela	99	12 442	1,3 ‰	101	0,020 ‰
Emilia	100	12 238	1,3 ‰	845	0,17 ‰

kort *i*, som samma namn. Men uttalet kan variera. I både Roland Otterbjörks Svenska förnamn (1979 s. 147) och Eva Bryllas Förnamn i Sverige (2004 s. 52) anges båda formerna under samma uppslagsord. I Kristoffer Krukens och Ola Stemshaugs Norsk personnamnleksikon (NPL s. 100) uppges att namnet *Brita* »i nyare tid [har] glidd delvis i hop med svensk *Britta*». Antalet

bärare för *Britta* och *Brita* har sammanförts i den SCB-statistik jag utgår ifrån, och jag har därför följt detta. I Sverige fördelar sig bärarna till ungefär 60 % på *Britta* och 40 % på *Brita*. I Norge dominerar däremot *Brita* starkt, med 90 % av bärarna.[7]

Anmärkningsvärt är att två av de nationellt särpräglade namnen, *Birgitta* och *Margareta*, blev mycket populära i Sverige under 1940-talet sedan de givits till två av »Hagaprinsessorna», dvs. den nuvarande kungens storasystrar. Prinsessan Margareta föddes 1934 och prinsessan Birgitta 1937. Under 1940-talet var *Birgitta* det vanligaste namnet på nyfödda flickor i Sverige och *Margareta* det näst vanligaste. *Birgitta* fortsatte under 1950-talet att vara ett av de tre populäraste flicknamnen. Namnet *Margareta* har sitt ursprung i ett persiskt ord, som kommit till Europa via grekiskan. I Sverige är det belagt sedan ca 1100. *Birgitta*, med äldsta svenska belägg från 1293, är en nordisk form av det forniriska *Brigit*. (Brylla 2004 s. 49, 153, af Klintberg 2005 s. 252 f., 338 f.)

Även *Gunilla* och *Agneta* var modenamn under 1940- och 1950-talen. *Agneta* är en latinsk sidoform till *Agnes*, använd i Sverige sedan 1300-talet och under medeltiden ganska vanligt som adelsnamn. Både *Gunilla* och *Gunnel* är former av det nordiska namnet *Gunhild*. Bengt af Klintberg uppger att formen *Gunnel* fick spridning genom Pelle Molins Ådalens poesi (1897). Namnet hade sin starkaste tidsperiod under 1930- och 1940-talen. (Brylla 2004 s. 28, 92, af Klintberg 2005 s. 49, 200.)

Det tyska namnet *Ingela* var populärt på 1950- och 1960-talen och *Pernilla*, nordisk form av latinets *Petronella*, under ungefär samma tidsperiod. *Ulrika*, moverad form till det tyska *Ulrik*, kom till Sverige i slutet av 1600-talet då Karl XI gifte sig med den danska prinsessan Ulrika Eleonora. Deras dotter hette också *Ulrika Eleonora*, och var Sveriges regent 1718–20. Båda dessa drottningar bidrog till namnets spridning under 1700-talet. I vår tid har *Ulrika* varit modenamn under 1960- och 1970-talen. (Brylla 2004 s. 111, 178, 221, af Klintberg 2005 s. 199, Otterbjörk 1979 s. 167.)

Moa brukar anses vara en smekform till ordet *mor*. Författaren Moa Martinsson föddes 1890 som Helga Maria Swartz, men kallade sig *Moa* från 1927, vilket har bidragit till att göra namnet känt. Det finns inga äldre belägg för *Moa*, men Bengt af Klintberg påpekar att det kan ha använts länge, eftersom ordet *mor* i bondesamhället ofta användes i stället för namnet när man tilltalade kvinnor. Fortfarande under 1960-talet var *Moa* ovanligt, men började användas alltmer under 1970-talet, vilket af Klintberg tillskriver »vänstervindarna och intresset för arbetarkultur». Popularitеten höll i sig och namnet hade sin topp kring millennieskiftet, då det under flera år var ett av de tio vanligaste

[7] Det näraliggande namnet *Britt*/*Brit* stavas i Norge med ett *-t* nästan lika ofta som med två. I Sverige finns mindre än 200 *Brit*, mot nästan 37 000 *Britt*.

namnen på nyfödda flickor. (Brylla 2004 s. 164, af Klintberg 2005 s. 384 f., Otterbjörk 1979 s. 179.)

Matilda är en latinsk form av ett fornhögtyskt namn, tidigast belagd i Sverige 1690. Namnet var mycket populärt i Sverige under 1800-talet och början av 1900-talet, men kom sedan ur bruk. Under slutet av 1900-talet blev det återigen vanligt. Åren strax före millennieskiftet var *Matilda* ett av de tio vanligaste namnen på nyfödda flickor i Sverige. (Brylla 2004 s. 157 f., af Klintberg 2005 s. 112.)

Felicia, femininform till det latinska *Felix*, är tidigast belagd i Sverige 1503 (Brylla 2004 s. 79). Namnet har varit populärt från 1980-talet och var åren kring millennieskiftet ett av de 20 vanligaste namnen på nyfödda flickor. Namnet *Felicia* har i Sverige blivit känt mycket genom Cornelis Vreeswijks visa *Felicia adjö* (på albumet Tio vackra visor och Personliga Person, 1968), men denna är i sin tur inspirerad av Felicia i Aksel Sandemoses roman Varulven från 1958.

Av de 11 namn som har norska frekvenser under 0,1 ‰ har påfallande många haft sina främsta popularitetsperioder under 1940-, 1950- och 1960-talen. Tre av namnen, *Moa*, *Matilda* och *Felicia*, har i stället givits till många nyfödda under 1900-talets slut. Fyra namn har latinskt eller klassiskt upphov, tre är etymologiskt tyska och tre har nordiskt ursprung. Namnen *Birgitta* och *Margareta* blev populära med kungahuset som inspirationskälla, och även om det knappast var Ulrika Eleonora som 1960- och 1970-talets föräldrar hade i åtanke när de döpte sina döttrar till *Ulrika*, var det den vägen namnet först kom till Sverige. *Felicia* kan kopplas till en populär visa, och *Gunnel* och *Moa* till litteraturen.

Norges kvinnonamn

Precis som för mansnamnen avviker SSB:s rankning från de frekvenser jag anger, eftersom jag summerar stavningsvarianter. Störst avvikelser finns i namnen *Grethe*/*Grete*, där båda formerna var för sig finns med på SSB:s 100-i-topp-lista, och *Torill*/*Toril*/*Torild*/*Torhild*/*Torhill*, där samtliga former utom den sistnämnda har flera tusen bärare.

De namn som presenteras i tab. 4 är 48 till antalet. Elva av dem har näraliggande motsvarigheter på den svenska topplistan: *Hanne*, *Else*, *Julie*, *Åse*, *Line*, *Lene*, *Lise* och *Cecilie* har parallellformer på *-a*, medan *Eli* ligger nära *Elin* och *Kari* och *Karen* nära *Karin*.

Tabell 4. Namn som finns på den norska 100-i-topp-listan över kvinnonamn, men vars frekvens som tilltalsnamn i Sverige ligger under 0,5 ‰.

Namn	**Rang i Norge**[8]	**Antal »første fornavn» i Norge**	**Frekvens i Norge**	**Antal tilltalsnamn i Sverige**	**Frekvens i Sverige**
Kari	3	27 189	5,4 ‰	589	0,062 ‰
Marit	4	26 910	5,3 ‰	2 226	0,23 ‰
Liv	6	24 435	4,8 ‰	3 035	0,32 ‰
Bjørg	10	18 295	3,6 ‰	390	0,041 ‰
Hilde	11	18 232	3,6 ‰	390	0,041 ‰
Randi	15	17 863	3,5 ‰	453	0,047 ‰
Bente	21	16 410	3,3 ‰	516	0,054 ‰
Heidi	22	15 819	3,1 ‰	2 300	0,24 ‰
Silje	23	15 412	3,1 ‰	210	0,022 ‰
Hanne	24	15 336	3,0 ‰	846	0,089 ‰
Tone	27	15 039	3,0 ‰	397	0,042 ‰
Wenche	31	16 077	3,2 ‰	447	0,047 ‰
Ragnhild	32	14 288	2,8 ‰	2 828	0,30 ‰
Hege	36	12 996	2,6 ‰	104	0,011 ‰
Else	38	12 598	2,5 ‰	1 487	0,16 ‰
Aud	41	12 316	2,4 ‰	146	0,015 ‰
Julie	43	11 765	2,3 ‰	864	0,090 ‰
Turid	45	11 776	2,3 ‰	341	0,036 ‰
Reidun	47	11 471	2,3 ‰	363	0,038 ‰
Stine	48	10 858	2,2 ‰	114	0,012 ‰
Åse	50	14 965	3,0 ‰	2 297	0,24 ‰
Jorunn	51	13 754	2,7 ‰	349	0,037 ‰
Sissel	52	10 277	2,0 ‰	213	0,022 ‰
Line	54	10 040	2,0 ‰	848	0,089 ‰
Lene	55	9 870	2,0 ‰	411	0,043 ‰
Mette	56	9 751	1,9 ‰	780	0,082 ‰
Grethe	57	19 015	3,8 ‰	655	0,069 ‰
Trine	58	9 705	1,9 ‰	207	0,022 ‰
Unni	59	9 531	1,9 ‰	415	0,043 ‰
Lise	67	8 740	1,7 ‰	497	0,052 ‰
Kirsten	70	8 496	1,7 ‰	762	0,080 ‰
Eli	74	8 367	1,7 ‰	171	0,018 ‰
Cecilie	76	8 828	1,8 ‰	160	0,017 ‰
Marte	78	8 105	1,6 ‰	34	0,0036 ‰
Gro	79	7 970	1,6 ‰	111	0,012 ‰
Ingeborg	81	7 582	1,5 ‰	2 568	0,27 ‰
Kjersti	82	7 684	1,5 ‰	1 181	0,12 ‰
Janne	83	7 429	1,5 ‰	77	0,0081 ‰
Karen	87	6 892	1,4 ‰	733	0,077 ‰
Vilde	88	6 839	1,4 ‰	52	0,0054 ‰
Martine	89	6 812	1,4 ‰	138	0,014 ‰
Tonje	90	6 794	1,4 ‰	47	0,0049 ‰
Andrea	91	6 779	1,3 ‰	4 161	0,44 ‰
Torill	93	15 519	3,1 ‰	314	0,033 ‰
Synnøve	94	6 646	1,3 ‰	540	0,057 ‰
Rita	95	6 641	1,3 ‰	4 063	0,43 ‰
Elise	98	6 498	1,3 ‰	2 600	0,27 ‰
Maren	99	6 401	1,3 ‰	85	0,0089 ‰

[8] Enligt SSB:s topplista, där stavningsvarianter inte räknas ihop.

Svenska frekvenser över 0,35 ‰ har de två namnen *Andrea* och *Rita*. Namnen *Kari*, *Bjørg*, *Hilde*, *Randi*, *Bente*, *Silje*, *Hanne*, *Tone*, *Wenche*, *Hege*, *Aud*, *Julie*, *Turid*, *Reidun*, *Stine*, *Jorunn*, *Sissel*, *Line*, *Lene*, *Mette*, *Grethe*, *Trine*, *Unni*, *Lise*, *Kirsten*, *Eli*, *Cecilie*, *Marte*, *Gro*, *Janne*, *Karen*, *Vilde*, *Martine*, *Tonje*, *Torill*, *Synnøve* och *Maren* har i stället frekvenser under 0,1 ‰ i Sverige. Därmed kan 37 av de vanliga norska kvinnonamnen sägas vara mycket ovanliga i Sverige, mot 11 av de svenska i Norge. Sju av de namn som är mycket ovanliga i Sverige, *Kari*, *Bjørg*, *Hilde*, *Randi*, *Bente*, *Silje* och *Hanne*, är bland de 25 vanligaste i Norge. Frekvenser under 0,01 ‰ har *Marte*, *Janne*, *Vilde*, *Tonje* och *Maren*.

Kvinnonamnen med norsk särprägel är relativt väl spridda vad gäller popularitetsperioder. *Karen*, *Synnøve*, *Bjørg*, *Aud*, *Randi*, *Reidun* och *Kari* blev populära under början av 1900-talet; *Kirsten*, *Jorunn*, *Turid*, *Grethe*, *Eli*, *Torill*, *Sissel*, *Unni*, *Wenche*, *Bente* och *Gro* kring seklets mitt; *Hilde*, *Lise*, *Mette*, *Tone*, *Janne*, *Cecilie*, *Line*, *Trine*, *Hege*, *Lene* och *Hanne* under ungefär 1960- och 1970-talen och *Stine*, *Silje*, *Tonje*, *Vilde*, *Maren*, *Marte*, *Julie* och *Martine* under 1980- och 1990-talen eller senare. På SSB:s sammanställning över Norges tio vanligaste kvinnonamn 1880–2012 finns *Kari* med åren 1932–63, *Grethe* 1943–60, *Bente* 1953–68, *Hilde* 1960–75 samt 1977 och 1979, *Hege* 1969–75, *Silje* 1980–99, *Marte* 1986–2001 och *Julie* 1993–2008 samt 2011. *Kari*, med sina 33 år på tio-i-topp-listan, uppvisar alltså en stabilitet jämförbar med *Odds* och *Olavs* (36 respektive 38 år bland de tio vanligaste mansnamnen).

Tittar man etymologiskt på namnen, ser man att det är skillnad mellan de särpräglat norska mansnamnen och motsvarande kvinnonamn. Nästan alla de norska mansnamnen är nordiska också till sin uppkomst, men bland kvinnonamnen är det mer blandat. Om man går efter de etymologier som anges i Norsk personnamnleksikon (NPL) och Alhaug 2011, finner man att en majoritet av kvinnonamnen, 20 stycken, kan härledas till namn ur de klassiska och bibliska sfärerna. Några namn ligger nära originalet, t.ex. *Julie* och *Martine* av de latinska mansnamnen *Julius* och *Martinus*. Andra namn har anpassade former, som t.ex. *Kari*, *Karen* och *Trine* till det grekiska *Katarina*, och *Bente* till latinets *Benedicta*. I vissa fall finns både en mer ursprunglig form (*Cecilie*) och mer anpassade (*Silje*, *Sissel*). Många av de tvåstaviga namnen på *-e*, t.ex. *Line*, *Lise* och *Lene*, är kortformer av längre namn som *Karoline*, *Pauline*, *Elisabet*, *Helene* eller *Magdalene*.

Av de 37 namnen är fjorton nordiska till sin bildning. Vissa, som *Bjørg*, *Aud* och *Reidun*, har relativt oförändrade former, medan formen har anpassats mer i namn som t.ex. *Randi* (av *Ragnfrid*), *Tone* och *Tonje* (av *Torny*) och *Vilde* (av *Alvilde*). Namnet *Synnøve* är en norsk form av det fornengelska *Sunniva*. *Mette* uppges i NPL (s. 391) kunna vara antingen en dansk form av *Margareta* eller en lågtysk kortform av *Mechthild*, som i sin tur är en sidoform till det fornhög-

tyska *Ma*(*c*)*hthilt* (som senare utvecklats till *Mathilde*/*Matilda*). *Wenche*, slutligen, är tyskt.

Namnet *Synnøve* är känt från Bjørnstjerne Bjørnsons roman Synnøve Solbakken från 1857, i vilken den fagra Synnøve växer upp på den ständigt solbelysta gården Solbakken. Boken filmatiserades första gången 1919 och filmen blev en stor succé i hela Skandinavien (http://www.filmarkivet.no/film/details.aspx?filmid=400187, 2013-10-19). Namnet *Synnøve* ökade kraftigt i popularitet i Norge vid samma tid.

Namnet *Torill* blev mycket populärt tack vare visan Kjære lille Toril, skriven av den norske sångaren och radiomannen Otto Nielsen (1909–82), då han under andra världskriget satt fångslad i det tyska fånglägret Grini i Bærums kommun. Visan skrevs till hans cellkamrat, som under fängelsetiden fick dottern Toril. I tonsättning av Lille Bror Söderlundh blev den en stor radiosuccé efter kriget, vilket Alhaug (2011 s. 358) uppger har bidragit till namnets popularitet (se även Kjære lille Toril).[9]

1940-talsnamnet *Kirsten* kan ha fått fler bärare tack vare den norska världssopranen Kirsten Flagstad (1895–1962). Hon operadebuterade 1913 och hade sedan en internationell karriär under 1920- och 1930-talen, där hon bl.a. gjorde succé när hon 1935 debuterade på Metropolitan i New York. (Alhaug 2011 s. 209, Svendsen 2009.)

Till namnet *Wenches* popularitet på 1950-talet har både skådespelerskan Wenche Foss (1917–2011) och barnstjärnan Wenche Myhre (f. 1947, första offentliga framträdandet 1954) bidragit (Alhaug 2011 s. 370). På samma sätt uppger Alhaug (a.a. s. 138) att det är troligt att namnet *Grethe* fick ökad popularitet tack vare barnstjärnan Grethe Kausland (1947–2007), »Lille Grethe», som slog igenom som sångerska 1955.

Hege är namnet på en av huvudpersonerna i Tarjei Vesaas moderna klassiker Fuglane, som utkom 1957 och filmatiserades 1968. Från att ha haft väldigt få bärare stiger namnet från mitten av 1950-talet (dvs. något innan romanen publicerades) och ökar sedan kraftigt fram till tidigt 1970-tal, när kurvan vänder nedåt igen. Alhaug (a.a. s. 154) menar att det »ikke [er] noe ved skildringen av denne søstera [dvs. Hege, syster till Mattis i boken Fuglane] som skulle tilsi att Hege skulle bli et så enormt populært navn», utan att populariteten i stället beror på att det vid den tiden var modernt med tvåstaviga kvinnonamn på *-e*, där det dittills ganska okända *Hege* uppfattades som ett nytt namn, som ändå passade in i namnmodet. Icke desto mindre talar sammanfallet i tid mellan bok, film och namnpopularitet för att Fuglane kan ha bidragit till utvecklingen.

[9] Alhaug (2004 s. 85, not) påpekar att det är ovanligt att namn på *-hild* har stavningsvarianter både på *-il* och *-ill*, men att det kan hänga samman med att det var ett namn som folk hörde på radio oftare än de såg i skrift. Som vi har sett är *Torill* mycket riktigt ett namn med ett flertal högfrekventa stavningsvarianter.

Bland de kvinnonamn som är vanliga i Norge men mycket ovanliga i Sverige tycks alltså de möjliga påverkande faktorerna främst komma från kultursfären: en skådespelerska, en operasångerska, två sjungande barnstjärnor, två böcker och deras filmatiseringar samt en visa, skriven under patriotiska omständigheter.

Jämförelse mellan de båda ländernas namn

I de föregående avsnitten har de båda ländernas bruk av mans- och kvinnonamn undersökts. Här sammanfattas detta till en övergripande jämförelse.

Ungefär en tredjedel av de 100 vanligaste mans- respektive kvinnonamnen i Sverige har tillräckligt låg frekvens i Norge för att ingå i denna studie. Runt en tiondel av de 100 namnen kan föras till gruppen »relativt vanliga namn»; ytterligare ungefär en tiondel till gruppen »nationellt särpräglade». Inga svenska 100-i-topp-namn kan klassas som extremt ovanliga i Norge. Bland Norges 100 vanligaste mans- och kvinnonamn ingår nästan hälften i denna undersökning. Av dessa kan tre mansnamn och två kvinnonamn sägas vara relativt vanliga i Sverige. Hela 35 respektive 37 namn har klassats som nationellt särpräglade. Det är alltså fler norska namn som har norsk särprägel, än svenska namn som överhuvud taget ingår i undersökningen. Nio norska mansnamn och fem norska kvinnonamn är extremt ovanliga i Sverige, medan inget enda av Sveriges namn är så ovanligt i Norge.

I tab. 5 ges en sammanställning av hur de båda ländernas namn fördelas mellan olika frekvensintervaller.

Tabell 5. Sammanställning av antalet namn med olika bruksfrekvens i Sverige respektive Norge, av de 100 vanligaste mans- respektive kvinnonamnen i varje land.

Frekvensavgränsning	**Sveriges 100 vanligaste mansnamn: antal i Norge**	**Sveriges 100 vanligaste kvinnonamn: antal i Norge**	**Norges 100 vanligaste mansnamn: antal i Sverige**	**Norges 100 vanligaste kvinnonamn: antal i Sverige**
Över 0,35 ‰ (»relativt vanliga»)	9	8	3	2
Under 0,5 ‰ (de utvalda namnen)	31	34	48	48
Under 0,1 ‰ (»nationellt särpräglade»)	9	11	35	37
Under 0,01 ‰ (»extremt ovanliga»)	0	0	9	5

I tabellens första rad, gällande namn över en viss frekvens, har Sverige högre värden än Norge. I de följande raderna, där antalet namn under en viss frekvens anges, är det i stället Norge som har högre värden. Det norska förnamnsskicket framstår således på samtliga punkter som mer särpräglat än det svenska.

Jag har valt att titta närmare på de namn som jag har kallat »nationellt särpräglade», dvs. de som hör till de 100 vanligaste namnen för sitt kön i det ena landet, men har en frekvens under 0,1 ‰ i det andra landet. I tab. 6 visas en sammanställning av de nationellt särpräglade namnens etymologiska bakgrund. Observera att detta gäller litteraturens uppgifter om namnens äldst kända ursprung, oavsett om den aktuella namnformen senare har anpassats. Procentandelen namn av olika slag har angivits för att underlätta jämförelser, men man bör ha i åtanke att varje enskilt namn får stort utslag, eftersom de absoluta talen är så låga.

Tabell 6. Etymologi för de namn som finns med bland de 100 vanligaste namnen i det ena landet men har lägre frekvens än 0,1 ‰ i det andra (»nationellt särpräglade namn»).

Etymologi	**Sveriges namn**		**Norges namn**	
	Mansnamn, antal (andel)	**Kvinnonamn, antal (andel)**	**Mansnamn, antal (andel)**	**Kvinnonamn, antal (andel)**
Nordisk	4 (44 %)	3 (27 %)	32 (91 %)	14 (38 %)
Klassisk/biblisk	3 (33 %)	4 (36 %)	3 (9 %)	20 (54 %)
Tysk	2 (22 %)	3 (27 %)	0	1 (3 %)
Forneng./fornkelt.	0	1 (9 %)	0	1 (3 %)
Övrigt	0	0	0	1 (3 %)
Summa	9	11	35	37

Drygt 90 % av de norska mansnamnen är av nordiskt ursprung, mot knappt 50 % av de svenska mansnamnen, knappt 40 % av de norska kvinnonamnen och knappt 30 % av de svenska kvinnonamnen. En knapp tiondel av de norska mansnamnen kommer från de klassiska eller bibliska sfärerna, medan ungefär hälften av de norska kvinnonamnen och ungefär en tredjedel av de svenska mans- och kvinnonamnen gör det. Runt en fjärdedel av de svenska namnen, för både män och kvinnor, är av tysk uppkomst, mot 1 av 37 norska kvinnonamn och inget enda norskt mansnamn. De svenska mans- respektive kvinnonamnen uppvisar alltså i stora drag samma mönster, även om mansnamnen har nordiskt ursprung i något större utsträckning än kvinnonamnen. De namn som är vanliga i Norge är generellt mer nordiska. Den största skillnaden finns hos de norska mansnamnen, som nästan genomgående har nordisk etymologi. De norska

kvinnonamnen är mer nordiska än de svenska kvinnonamnen, men en biblisk/klassisk bakgrund är vanligast.

Jämför man vilka popularitetsperioder namnen har haft, kan man konstatera att de särpräglade svenska mansnamnen gavs främst under 1900-talets första hälft och de svenska kvinnonamnen kring seklets mitt. Norge, å sin sida, använde relativt många nationellt särpräglade namn under 1960- och 1970-talen. Under samma tid har bara något enstaka svenskmarkerat namn haft en stark period. Under de senaste decennierna tycks skillnaderna mellan länderna vara större när det gäller mansnamn än när det gäller kvinnonamn.

Framtida utveckling: Vilka namn ges till nyfödda?

Hur den framtida utvecklingen av ländernas namnskick kommer att se ut, avgörs av vilka namn som ges till nyfödda. Jag har därför gjort vissa undersökningar av de namn som varit populärast för barn födda under 2012. I detta sammanhang använder jag beteckningarna *flicknamn* och *pojknamn* för att markera att det handlar om namn på nyfödda flickor och pojkar och inte på kvinnor och män i befolkningen som helhet. Uttryck som t.ex. »de vanligaste flicknamnen 2012» ska tolkas som »de vanligaste namnen för flickor födda 2012». Namnens stavningsvarianter är, när inte annat anges, summerade.

De vanligaste flick- och pojknamnens förhållande till de vanligaste namnen hos hela befolkningen

För att få en uppfattning om ifall de namn som ges till nyfödda är av samma typ som de namn som är vanliga hos befolkningen som helhet, har jag undersökt om de 40 vanligaste flick- respektive pojknamnen 2012 finns med bland de hundra vanligaste mans- respektive kvinnonnamnen i något av de båda länderna. Man bör notera att de norska topplistorna för hela befolkningen inte summerar stavningsvarianter, vilket kan medföra att ett namn med flera, relativt högfrekventa stavningar får en lägre rangplacering än det skulle ha haft om varianterna hade lagts ihop.

De 40 vanligaste namnen för pojkar och flickor födda 2012 presenteras i tab. 7 (Sverige) och 8 (Norge), tillsammans med uppgifter om namnens rangplacering bland hela befolkningarna. För varje namn har den rangsiffra som är högst markerats med fetstil.

Tabell 7. De 40 vanligaste namnen för flickor och pojkar födda i Sverige 2012 samt samma namns placering på 100-i-topp-listorna för kvinno- respektive mansnamn i Sverige och Norge. Ett streck (–) markerar att namnet saknas på topplistan.

Rang	De vanligaste flicknamnen i Sverige 2012	Rang bland Sveriges 100 vanligaste namn 2012	Rang bland Norges 100 vanligaste namn 2012	De vanligaste pojknamnen i Sverige 2012	Rang bland Sveriges 100 vanligaste namn 2012	Rang bland Norges 100 vanligaste namn 2012
1	Alice	**72**	—	William	**61**	—
2	Elsa	**56**	—	Oscar	**30**	—
3	Julia	**39**	—	Lucas	**63**	—
4	Ella	**95**	—	Hugo	**88**	—
5	Maja	**59**	—	Elias	**76**	—
6	Ebba	**78**	—	Alexander	**32**	55
7	Emma	**10**	64	Liam	—	—
8	Linnea	**37**	—	Charlie	—	—
9	Molly	—	—	Oliver	**87**	—
10	Alva	—	—	Filip	**45**	—
11	Wilma	**96**	—	Leo	—	—
12	Agnes	—	—	Viktor	37	—
13	Klara	**79**	—	Vincent	—	—
14	Nellie	—	—	Emil	**44**	75
15	Isabelle	**82**	—	Axel	**71**	—
16	Olivia	—	—	Anton	**52**	—
17	Alicia	—	—	Erik	**7**	17
18	Ellen	90	**34**	Olle	**97**	—
19	Lilly	—	—	Theo	—	—
20	Stella	—	—	Ludvig	**92**	—
21	Freja	—	—	Isak	**81**	—
22	Saga	—	—	Arvid	—	—
23	Emilia	**100**	—	Gustav	**48**	—
24	Astrid	76	**9**	Noah	—	—
25	Ida	35	**16**	Edvin	—	—
26	Nova	—	—	Melvin	—	—
27	Moa	**85**	—	Alfred	—	—
28	Isabella	—	—	Max	**86**	—
29	Alma	—	—	Albin	**82**	—
30	Vera	—	—	Elliot	—	—
31	Signe	—	—	Nils	**20**	41
32	Elin	**21**	29	Adam	**68**	—
33	Ester	—	—	Sixten	—	—
34	Selma	—	—	Leon	—	—
35	Ellie	—	—	Wilmer	—	—
36	Amanda	**50**	—	Benjamin	—	—
37	Sara	**8**	71	Viggo	—	—
38	Tyra	—	—	Alvin	—	—
39	Tuva	—	—	Theodor	—	—
40	Felicia	**97**	—	Jacob	**60**	—

Bland de 40 vanligaste flicknamnen i Sverige 2012 finns hälften av namnen med bland landets 100 vanligaste kvinnonamn. Sex av namnen, *Emma*, *Ellen*, *Astrid*, *Ida*, *Elin* och *Sara*, finns med bland de 100 vanligaste kvinnonamnen i Norge. Bland pojknamnen är motsvarande värden 22 namn bland de svenska mansnamnen respektive 4 namn (*Alexander*, *Emil*, *Erik* och *Nils*) bland de norska mansnamnen. Jämför man namnens rangplaceringar finner man att 17 av 40 svenska flicknamn och 21 av 40 svenska pojknamn är vanligare i Sverige än i Norge. 3 av 40 svenska flicknamn, men inget av de 40 pojknamnen, är vanligare i Norge än i Sverige.

Även i Norge (se tab. 8) finns ungefär hälften av de 40 vanligaste namnen för nyfödda barn med bland landets vanligaste namn: 18 flicknamn och 21 pojknamn. Så långt följer alltså Sverige och Norge samma mönster. Men skillnaderna är väsentligt större när man ser på hur många av de norska namnen som är vanliga även i Sverige: 20 av de 40 vanligaste flicknamnen och 26 av de 40 vanligaste pojknamnen i Norge finns med bland de 100 vanligaste namnen i Sverige. Man hittar alltså många fler norska flick- och pojknamn på de svenska topplistorna, än svenska på de norska. Det tionde vanligaste flicknamnet i Norge 2012, *Sofia*, är dessutom ett av de namn som i Norge har lägre frekvens än 0,5 ‰. Jämför man rangplaceringarna i de båda länderna ser man att 8 av de 40 vanligaste namnen för såväl pojkar som flickor i Norge, ligger högre i hemlandet än i Sverige. Dessa värden är klart lägre än motsvarande värden för Sverige. Men den största skillnaden finns i fråga om hur många av namnen för nyfödda i Norge som är vanligare i grannlandet än i hemlandet: 18 flicknamn och hela 23 pojknamn står högre upp på Sveriges ranglistor än på Norges.

Förhållandet mellan antalet namn på det egna landets respektive grannlandets 100-i-topp-lista är för de svenska flicknamnen 20 : 6, de svenska pojknamnen 22 : 4, de norska flicknamnen 18 : 20 och de norska pojknamnen 21 : 26. Lite tillspetsat kan man säga att de vanligaste namnen på nyfödda i Sverige är svenska men inte norska, men att de vanligaste namnen på nyfödda i Norge är både norska och svenska – till och med med något starkare värden för Sverige. Förhållandet mellan högsta placering på det egna landets respektive grannlandets topplistor är för de svenska flicknamnen 17 : 3, för de svenska pojknamnen 21 : 0, för de norska flicknamnen 8 : 18 och för de norska pojknamnen 8 : 23.

Det innebär emellertid inte att de namn som används för nyfödda i Norge, men är vanligare i Sverige, kan kallas »svenska» i motsättning till »norska». Som framgår av tab. 8 är det till stora delar fråga om klassiska och bibliska namn, som används i många länder och ofta har lång historia i både Norge och Sverige. Men Norges flitiga bruk av framför allt mansnamn av nordiskt ursprung har gjort att de klassiska och bibliska namnen har haft hårdare konkur-

Tabell 8. De 40 vanligaste namnen för flickor och pojkar födda i Norge 2012 samt samma namns placering på 100-i-topp-listorna för kvinno- respektive mansnamn i Norge och Sverige.

Rang	De vanligaste flicknamnen i Norge 2012	Rang bland Norges 100 vanligaste kvinnonamn 2012	Rang bland Sveriges 100 vanligaste kvinnonamn 2012	De vanligaste pojknamnen i Norge 2012	Rang bland Norges 100 vanligaste mansnamn 2012	Rang bland Sveriges 100 vanligaste mansnamn 2012
1	Nora	**72**	**—**	Lucas	**—**	**63**
2	Emma	64	**10**	Emil	75	**44**
3	Sofie	92	**64**	Mathias	62	**23**
4	Linnea	**—**	**37**	Jonas	45	**24**
5	Sara	71	**8**	Alexander	55	**32**
6	Emilie	**68**	**—**[10]	William	**—**	**61**
7	Ingrid	**5**	9	Oskar	**—**	**30**
8	Thea	**62**	**—**	Magnus	33	**22**
9	Leah	**—**	**—**	Markus	101[11]	**21**
10	Sofia	**—**	**26**	Oliver	**—**	**87**
11	Anna	12	**1**	Jakob	**—**	**60**
12	Amalie	**—**	**—**	Henrik	39	**34**
13	Ida	**16**	35	Elias	**—**	**76**
14	Mathilde	**—**	**—**	Liam	**—**	**—**
15	Julie	**43**	**—**	Adrian	**82**	**—**
16	Maja	**—**	**59**	Isak	**—**	81
17	Hanna	100	**22**	Kristian	**27**	51
18	Ella	**—**	**95**	Noah	**—**	**—**
19	Mia	**—**	**—**	Filip	**—**	**45**
20	Victoria	**—**	**87**	Sebastian	88	**58**
21	Vilde	**88**	**—**	Theodor	**—**	**—**
22	Frida	**—**	**54**	Martin	**18**	26
23	Aurora	**—**	**—**	Tobias	91	**56**
24	Maria	18	**3**	Kasper	**—**	**—**
25	Tuva	**—**	**—**	Daniel	25	**11**
26	Olivia	**—**	**—**	Sander	**89**	**—**
27	Hedda	**—**	**—**	Leon	**—**	**—**
28	Elise	**98**	**—**	Nikolai	**—**	**—**
29	Marie	40	**11**	Aksel	**—**	**71**
30	Jenny	96	**14**	Håkon	**46**	**—**
31	Selma	**—**	**—**	Matheo	**—**	**—**
32	Live	**—**	**—**	Benjamin	**—**	**—**
33	Oda	**—**	**—**	Sondre	**80**	**—**
34	Julia	**—**	**39**	Johannes	**90**	**—**
35	Eline	**—**	**—**	Andreas	19	**16**
36	Malin	60	**13**	Mohammad	**—**[12]	**62**
37	Tiril	**—**	**—**	Jonathan	**—**	**57**
38	Lilly	**—**	**—**	Marius	**28**	**—**
39	Natalie	**—**	**84**	Erik	17	**7**
40	Karoline	86	**53**	Fredrik	40	**12**

[10] Jag har valt att räkna *Emilie* och *Emelie* som olika namn, eftersom det vanligaste uttalet i Norge, med betoningen på andra stavelsen, ger större skillnad än det vanligaste svenska uttalet med betoning på första stavelsen. *Emelie* står på plats 32 på den svenska 100-i-topp-listan.

[11] På samma sätt som tidigare har jag utvidgat de norska listorna till 101 respektive 102 poster, för att kompensera för namn med stavningsvarianter.

[12] Det är möjligt att *Mohammad* skulle ha funnits med bland Norges 100 vanligaste mansnamn om de många förekommande stavningsvarianterna hade sammanräknats.

rens i Norge än i Sverige. En sammanfattande jämförelse av 2012 års vanligaste namn för nyfödda presenteras i tab. 9.

Tabell 9. Jämförelse av hur de 40 vanligaste namnen för flickor och pojkar födda i Sverige respektive Norge under 2012 förhåller sig till ländernas 100-i-topp-listor för kvinno- och mansnamn.

	Antal namn på hemlandets topp-100-lista	**Antal namn på grannlandets topp-100-lista**	**Antal med högre rang i hemlandet än i grannlandet**	**Antal med högre rang i grannlandet än i hemlandet**
Flicknamn i Sverige	20	6	17	3
Pojknamn i Sverige	22	4	21	0
Flicknamn i Norge	18	20	8	18
Pojknamn i Norge	21	26	8	23

Utvecklingslinjer för enskilda namn

När föräldrar väljer förnamn till sina barn, återkommer ofta namn som varit populära ungefär 80–100 år eller tre generationer tidigare (Aldrin 2013 s. 112 f.). Det är alltså naturligt att etablerade förnamn som t.ex. *Ellen* kommer och går i vissa cykler. Man kan också välja förnamn som är relativt nya i landet, t.ex. *Elliot*. I det senare fallet kan namnen ofta komma att uppfattas som modenamn och förknippas med en viss generation. Även namn som tidigare har varit i bruk i landet, men som under en period varit mycket ovanliga, kan bli modenamn om de på relativt kort tid får stor användning. Andra namn, för Sveriges del t.ex. *Erik* och *Anna*, hör till dem som aldrig riktigt går ur bruk utan förekommer i alla generationer, bara mer eller mindre.

Bland de vanligaste namnen för nyfödda i Sverige och Norge finns namn med såväl stigande som sjunkande popularitetskurvor, samt namn som befinner sig i relativt stabila perioder. I det följande har jag, med utgångspunkt i statistik över namn till nyfödda, de kurvor över namns historiska utveckling som finns på SSB:s söksida och de popularitetsperioder som anges i Brylla 2004 och Alhaug 2011, givit några exempel på enskilda namns utvecklingslinjer i de båda länderna.

SSB skriver på sin hemsida att »[m]ye av inspirasjonen til de norske navntrendene kommer fra Sverige» (http://www.ssb.no/navn/, 2013-09-04). Det finns flera exempel på namn som tycks ha etablerats i Sverige tidigare än i Norge. Namnet *Linnea* är tidigast belagt i Sverige år 1842 och har haft starka perioder dels i början, dels i slutet av 1900-talet. I Sverige ser namnet alltså ut att

följa en tregenerationskurva. Till Norge kom *Linnea* med svenska inflyttare i slutet av 1800-talet. Namnet har varit ovanligt och förekommit framför allt på Østlandet och som andranamn (Brylla 2004 s. 143, NPL s. 352). Namnet började stiga i popularitet i Norge på 1990-talet, kom in på 10-i-topp-listan för flicknamn 2007, låg på första plats 2008 men hade 2012 sjunkit till en fjärdeplats. Namnet har runt 3 500 bärare i Norge och runt 12 500 i Sverige. Att namnet nu är ett av de populäraste flicknamnen i Norge får antas bero på svenskt inflytande, eftersom namnet är svenskt och föga använt på annat håll.

Liam har på kort tid ökat kraftigt i popularitet i båda länderna. Namnet har stigit brant i Norge sedan slutet av 1990-talet, har nu runt 1 000 bärare och står på fjortonde plats på listan över namn till nyfödda pojkar 2012. I Sverige bärs *Liam* som tilltalsnamn av knappt 8 000 män – eller troligare pojkar. Namnet kom in på listan över de 100 vanligaste namnen för nyfödda i Sverige första gången 1999 och har sedan avancerat snabbt till dagens sjundeplats. Ett annat populärt pojknamn är *William*, som ligger på första plats i Sverige och på sjätte i Norge. Namnet kom in på Norges 10-i-topp-lista 2009 men på Sveriges redan 1999, dvs. ett decennium tidigare. Här har vi alltså två namn som har stigit tidigare i Sverige än i Norge – men att internationellt kända namn som *William* och *Liam* blir populära i Sverige något tidigare än i Norge, behöver förstås inte betyda att inspirationen till det norska bruket har kommit från Sverige. Namn som används i många länder har rimligen fler spridningsvägar än via Sverige.

Andra namn verkar ha stigit tidigare i Norge än i Sverige. De båda flicknamnen *Thea* och *Leah* har varit på stadig uppgång i Sverige under de senaste 15 åren, men ligger ännu bara på plats 53 respektive 43. I Norge, däremot, ligger de på åttonde och nionde plats bland de vanligaste flicknamnen. *Thea* kom in på listan 1999 och *Leah* 2008 och 2012. (En av prinsessan Märtha Louises och Ari Behns döttrar heter *Leah Isadora*, men hon är född 2005 när namnet redan tycks ha haft sin huvudsakliga stigning.) Det finns också namn som är modenamn i det ena landet, men i föga bruk i det andra. Exempel på sådana namn är *Charlie* och *Molly*, som har klättrat snabbt på Sveriges topplistor, men som (ännu?) inte har slagit an i Norge.

Många namn är fast etablerade i både Norge och Sverige. Dessa namn kan antingen ligga i samma popularitetsfas i de båda länderna, eller befinna sig i olika delar av sina popularitetscykler. Det sistnämnda innebär en typ av »fasförskjutning», där namnen har återkommande toppar och dalar i båda länderna, men dessa inte inträffar samtidigt. *Alexander* är ett populärt namn i både Norge och Sverige och var 2012 det femte respektive sjätte vanligaste pojknamnet. I Sverige har namnet haft starka perioder i slutet av 1800-talet och från det sena 1900-talet och framåt. I Norge har namnet varit på successivt uppåtgående sedan 1970-talet. Dagens starka perioder sammanfaller i tid, men kan mycket väl vara helt oberoende av varandra. *Ingrid* har varit ett av de tio vanligaste flick-

namnen i Norge 1991–2012 (varvid Haakons och Mette Marits dotter Ingrid Alexandra, född 2004, kan ha bidragit till att hålla popularitеten uppe), men också under åren 1907, 1908 samt 1910–32. För Sveriges del uppger Eva Brylla att *Ingrid* är ett av de namn som har varit populärt i alla tider, senast under 1910- och 1920-talen. År 2006 kom det in på listan över de 100 vanligaste namnen på nyfödda flickor i Sverige, och ligger nu på plats 67. Att *Ingrid* är på uppgång i Sverige är helt rimligt i förhållande till när namnet senast var populärt, och det skulle antagligen vara på väg uppåt i Sverige även om det inte hade varit ett populärt namn på nyfödda flickor i Norge. I det fallet har popularitetsperioderna i början av 1900-talet sammanfallit i tid, men namnet har kommit tillbaka snabbare i Norge än i Sverige.

Sofie var ett av Norges vanligaste flicknamn under 1880-talet och kom in på 10-i-topp-listan igen 2008. Namnet har gått uppåt sedan 1980-talet. I Sverige hade namnet en stark period just under 1980- och 1990-talen, men har sedan 1998 sjunkit från plats 46 bland nyfödda flickor till 2012 års 95:e plats. Detta tycks alltså vara ett fall av »fasförskjutning», där ländernas kurvor är förskjutna i förhållande till varandra. Pojknamnet *Magnus* hade en stark period i Sverige på 1960- och 1970-talen, och *Jonas* och *Mattias* på samma sätt på 1970- och 1980-talen. I Norge har dessa namn i stället varit bland de vanligaste pojknamnen från 1990-talet och till nutid. År 2012 fanns dessa tre namn med på den norska 10-i-topp-listan, medan de i Sverige inte ens fanns med bland de 100 vanligaste pojknamnen. Men det betyder inte att namnens popularitet i Norge behöver ha ett samband med den tidigare popularitеten i Sverige. Alla tre namnen har lång historia i Norge; *Magnus* är dessutom ett gammalt kunganamn. Enligt NPL (s. 366) var namnet populärt från ca 1830 till ca 1930, och det är alltså inte överraskande att det nu är tillbaka igen. Att dessa namn är populära i Norge just nu beror knappast på att de bärs av så många medelålders svenskar – snarare är det ytterligare exempel på hur namns popularitetskurvor i Norge och Sverige kan ligga i olika generationer.

En sammanställning av de namn som är populära i Norge och Sverige visar att de barn som föddes i Norge år 2012 i relativt hög grad fick namn som är populära eller vanliga också i Sverige. Men granskar man namnens utvecklingskurvor närmare, finns det kanske inte fog för att, som SSB, säga generellt att de norska namntrenderna kommer från Sverige. Flera trendnamn, t.ex. *Liam* och *William*, har etablerats tidigare i Sverige, men inspirationen kan lika gärna ha kommit från annat håll. Andra namn, som *Thea* och *Leah*, har blivit populära tidigare i Norge än i Sverige. Många redan väletablerade namn, t.ex. *Sofie*, *Ingrid*, *Jonas*, *Magnus*, *Mattias* och *Alexander*, tycks också följa sina egna popularitetskurvor, oavsett vilka namn som väljs till nyfödda i grannlandet. Det förefaller också troligt att nya, eller tidigare mindre använda, namn i många fall når både Sverige och Norge från t.ex. anglosaxiskt håll.

Vad beror skillnaderna på?

Varför är det så stora skillnader på namnskicken i Sverige och Norge? En sådan fråga kan naturligtvis inte få något enkelt svar, eftersom namnval är en mycket komplex och dessutom delvis omedveten process.

I Gulbrand Alhaugs jämförelse av svenskt och norskt förnamnsskick (2007) tolkar han resultaten med utgångspunkt i namnens etymologi. Att namn av skandinaviskt ursprung är så mycket vanligare i Norge förklarar han med att Norge är en ung nation och att norrmän generellt är mer nationalistiska än svenskar, t.ex. i fråga om att använda folkdräkt och att fira nationaldagen. »It seems natural that young nations are inclined to use national names – as a kind of national pride.» (A.a. s. 24.) Mina resultat överensstämmer i stort med Alhaugs, men inte helt och hållet. Namn med nordisk etymologi står mycket starkt i Norge, men det gäller framför allt mansnamnen. De särpräglat norska kvinnonamnen är, enligt mina undersökningar, av klassisk och biblisk härkomst i högre grad än de särpräglat svenska namnen för båda könen.

Vad gäller namn av tyskt ursprung skriver Alhaug (a.a. s. 28) att »German names – especially men's names – have been more popular in Sweden than in Norway». Han förklarar detta dels med att Sverige ligger geografiskt närmare Tyskland än vad Norge gör, dels med att Sverige påverkades relativt lite av andra världskriget, där däremot Norge var ockuperat av Tyskland. Även i en annan undersökning använder Alhaug kriget som förklaring till att tyska mansnamn har gått tillbaka, medan engelska mansnamn i stället har gått framåt. Att detta mönster inte är lika starkt för kvinnonamn under samma tidsperiod (engelska kvinnonamn blev nämligen populära i Norge redan tidigare) kopplar han till »kjønnsroller i krig: Tyske och engelske kvinner var så å seia fråverande på den norske krigsskodeplassen» (Alhaug 2004 s. 119). Men samtidigt är inte mönstret så entydigt för tyska mansnamn som grupp heller. I den nämnda undersökningen har Alhaug studerat förnamn i Norge mellan 1900 och 1975, och undersökt vilka namn som har status som »markörnamn» från en tidsperiod till en annan. I tidsperiod II, 1925–1949, är namnet *Adolf* det enda tyska mansnamn som har status som »ned-namn», dvs. ett namn vars frekvens är minst fyra gånger lägre än i föregående tidsperiod. I tidsperiod III, 1950–1974, finns bara ett regelrätt ned-namn, *Herbert*, bland mansnamnen med tyskt ursprung. Ytterligare ett antal namn ligger relativt nära gränsen, men de egentliga ned-namnen bland tyska mansnamn är alltså, med den valda undersökningsmetoden, bara ett i vardera tidsperioden. Ska man då tala om en strukturell nedgång för en hel grupp av namn, eller en nedgång för vissa enskilda namn? Att namnet *Adolf* sjunker i popularitet är inte överraskande, men det har rimligen att göra med personen Adolf Hitler snarare än med namnets etymologi. På samma sätt kan också bruket av andra namn, som associerades till den tyska

ockupationsmakten, ha minskat i det ockuperade Norge. Men det kanske inte var namnens språkliga ursprung det handlade om, utan vilka personer som hade burit dem. Om det generellt vore namn av tyskt ursprung som hade fått ett negativt symbolvärde, tycker man att detta borde ha drabbat kvinnonamnen i lika hög grad.

I mina undersökningar finns det definitivt fler namn av tyskt ursprung bland namnen med svensk än med norsk särprägel: Sveriges *Roland*, *Bertil*, *Ingela*, *Ulrika* och *Matilda* mot Norges *Wenche*. Men *Roland* och *Bertil* har varit i bruk i Sverige sedan 1300-talet, och *Ingela*, *Ulrika* och *Matilda* sedan 1600-talet. Har det då fortfarande betydelse vilken etymologi de har? Kvinnonamnet *Wenche* är föga använt i Sverige (frekvensen är 0,047 ‰), medan det i Norge, trots sitt tyska ursprung, bärs av drygt 16 000 personer eller 3,2 ‰ av befolkningen. NPL (s. 590) anger att namnet är känt sedan 1550-talet, men var i sparsamt bruk tills det på 1930-talet gick starkt framåt. Namnet hade sin toppnotering under 1950-talet. Namnkurvan har alltså stigit i Norge just under den period då man kunde tänka sig att allt som var tyskt skulle stå som lägst i kurs. Men var dåtidens norska småbarnsföräldrar egentligen på det klara med att *Wenche* är tyskt? Är det verkligen namnens etymologi som förklarar allt?

Vilka förnamn som används i ett land är en funktion av vilka namn landets föräldrar, sett över lång tid, väljer till sina barn. För att hitta en förklaring till hur namnskicket ser ut, bör man alltså försöka förstå hur de namnväljande föräldrarna tänker. Även om språkvetare i allmänhet, och namnforskare i synnerhet, ofta har en stark etymologisk medvetenhet, är kanske inte detta så utbrett bland den övriga befolkningen. De föräldrar som inte känner till eller ens bryr sig om ett namns etymologi är sannolikt fler än namnforskarna vill tro.

I Emilia Aldrins enkät om förnamnsval hos föräldrar i Göteborg 2007–09 uppger en av de tillfrågade föräldrarna att de »ville att alla familjemedlemmars namn skulle passa ihop: gammaldags, svenska/nordiska namn: Frida, Emil, Albin, Elsa» (Aldrin 2011 b s. 140). Av dessa fyra namn är det endast *Frida* som i etymologisk mening kan vara nordiskt. Däremot har samtliga namn varit i bruk i Sverige under flera sekler – och det är kanske snarare det föräldrarna menar med att de vill ge barnen »svenska namn»? Benedicta Windt-Val (2012 b s. 108) har påpekat att »[d]e fleste foreldre som velger navn som *Kari*, *Johan* eller *Lars* til barna sine, vil antagelig være av den oppfatning at de gir barna helnorske navn». Liknande tankar har framförts av Lena Peterson i ett diskussionsinlägg vid den Nionde nordiska namnforskarkongressen i Lund 1985 (s. 202). Vid en undersökning av typiska modenamn i Stavanger runt 1970 användes en indelning i mono- och ditematiska namn, vilket Peterson kraftigt ifrågasatte, eftersom hon menade att väldigt få namngivare tänker på den skillnaden. Hon förhöll sig också tveksam till uppdelningen mellan nordiska och

icke-nordiska namn, eftersom många nutida namngivare uppfattar tidigt inlånade icke-nordiska namn på samma sätt som namn av nordisk uppkomst. Petersons exempel var *Kirsten* och *Jorunn*, men man kan i en modern svensk kontext ta exempel som *Jesper* och *Jerker*. Dessa två namn ligger såväl fonetiskt som stavelsestrukturellt nära varandra. Hur många föräldrar tänker på att de har olika härkomst? Gulbrand Alhaug har i vissa sammanhang (t.ex. 2004 s. 57) använt begreppet »justerte namn» för namn som är ursprungligen inlånade, men som har fått en anpassad nordisk form och som av de flesta norrmän antagligen uppfattas som norska – som *Kari*, *Johan* och *Lars* i Windt-Vals exempel ovan. Detta nyanserar naturligtvis bilden avsevärt. Men det hjälper inte, om de namnväljande föräldrarna inte bryr sig om vilket ursprung namnet har.

Om namngivarna i många fall är omedvetna om namnens etymologi, kan man inte tillskriva denna hela förklaringsvärdet för skillnaderna i namnskick. När ett tidigare föga använt namn tas i bruk har etymologin rimligen betydelse, men när ett namn sedan generationer är etablerat i namnförrådet är det antagligen färre som reflekterar över dess ursprungliga språktillhörighet. För de allra flesta har det knappast någon betydelse att t.ex. *Birgitta* etymologiskt sett är forniriskt, eftersom det har använts i Sverige sedan sent 1200-tal. I stället är det kanske namnets klang, användning bland släktingar och bekanta samt andra associativa egenskaper som spelar in vid namnvalet. Kanske leder metoden att dela in namn i etymologiskt definierade grupper bara till förvirring?

Men faktum kvarstår: det är stora skillnader mellan svenskt och norskt förnamnsskick. Vad kan dessa skillnader bero på?

Norges historia som ung nation är sannolikt en bidragande faktor. Under den period då Norge, efter århundraden av dansk överhöghet, skulle hitta sin egen identitet gick blickarna ofta tillbaka till den fornstora medeltiden då Norge var ett fritt rike. Från 1800-talets mitt hade den norska nationalromantiken stark påverkan på namnskicket, då »folk oppglødde av nasjonalistiske straumdrag tok i bruk nordiske namn, med former frå sagalitteraturen», som Gudlaug Nedrelid (1993 s. 184) uttrycker det.[13] Denna utveckling tycks först ha nått städernas högre sociala skikt. Många av de namn som togs i bruk hade tidigare inte varit vanliga som förnamn, utan bara förekommit i litteratur. På detta sätt blev namn som t.ex. *Harald*, *Håkon*, *Sverre* och *Tryggve* kända (Aarset 1982 s. 66 f.). Även Benedicta Windt-Val (2012 a s. 275 f.) har lyft fram sambandet mellan dåtidens nationsbyggande och förnamnsval. Sedan unionen med Danmark upplösts 1814 var nationalromantiken mycket stark i Norge. »This […] called forth a strong agitation to bring back the Old Norse and Nordic names and put them to use instead of imported, foreign names.» I ett annat sammanhang skriver Windt-Val (2012 b s. 118): »Den spesielle situasjonen i Norge, der nasjonsbygging og

[13] Nedrelid (a.a. s. 175 ff.) ger också en rad belysande citat för hur äldre norsk namnlitteratur beskriver namnskicket i såväl normativa som nationalistiska ordalag.

fornorsking var uttalte mål gjennom hele 1800-tallet, gjorde at nordmenn kanskje i større grad enn i nabolandene var oppmerksomme på navnenes opprinnelse.» Här har vi alltså en mycket speciell period, då nordiska namn medvetet letades fram ur historiska källor och togs i bruk igen – med andra ord en period då namnens etymologi faktiskt var av avgörande betydelse.

Namn av nordiskt ursprung var populära under 1800-talet även i Sverige. Roland Otterbjörk (1979 s. 39 ff.) tar upp den litterära strömningen göticism, som förde med sig ett intresse för litterära namn av nordisk härkomst. Vid sidan om detta ökar, runt 1860-talet, intresset för namn som användes i de nordiska grannländerna, vilket sedan får förnyad styrka på 1930- och 1940-talen. Ivar Modéer (1989 s. 78) påpekar att det är lätt att hitta norska namn i Sverige efter 1814 och i synnerhet i slutet av 1800-talet, »då Bjørnson och Ibsen lästes allmänt hos oss». Men att namn från en viss språklig eller litterär sfär förekommer behöver förstås inte betyda att namngivarna har varit direkt medvetna om denna sfär. Otterbjörk (a.a. s. 38) påpekar, apropå litterära namn, att man inte får övervärdera litteraturens påverkan på namnskicket. »[Ä]ven om ett namn ovedersägligt går tillbaka på en person i ett bestämt verk, så har säkert förr som nu ytterst få namngivare varit medvetna om eller direkt påverkade av detta ursprung».

Även i Norge fortsatte populariteten för de nordiska namnen under 1900-talet. Terje Aarset (1982 s. 77) anger procentandelar nordiska namn bland de 100 vanligaste förnamnen i Norge under olika delar av 1900-talet. Mansnamnen är generellt mer nordiska än kvinnonamnen. De nordiska mansnamnen hade sin starkaste period kring mitten av 1900-talet, då runt 75 % av 100-i-topp-namnen var nordiska. De nordiska kvinnonamnen hade sin topp något tidigare, i perioden 1925–29, med drygt 50 % namn av nordiskt ursprung. Detta kan jämföras med dagens i runda slängar 50 % nordiska namn bland de 100 vanligaste mansnamnen och 25 % bland de 100 vanligaste kvinnonamnen. Norge har också fortsatt att på olika sätt arbeta på sin identitet som nation. 1905 upplöstes unionen med Sverige och man fick ett eget kungahus. Det är kanske symptomatiskt att medlemmar av detta nya kungahus utrustades med nya namn, som hade burits av norska kungar under medeltiden. Kronprinsnamnet *Olav* fick, som vi har sett, en stark uppgång även hos befolkningen som helhet vid denna tid. Även under den tyska ockupationen under andra världskriget har patriotiskt präglade namn som *Olav* och *Haakon* haft starka perioder.

I dessa fall finns en uppenbar koppling mellan namnens användning och deras symbolvärde. Men det är svårt veta om de nordiska förnamn som var i bruk hos de breda massorna i Norge valdes med en aktiv tanke på att de var just nordiska. Det faktum att två kurvor går parallellt behöver ju inte betyda att de är direkt påverkade av varandra. Även om man kan konstatera att ett visst namn var populärt under en viss period, behöver inte dess etymologi ha varit

av avgörande betydelse för populariteten. För att kunna veta det skulle man ha behövt fråga de dåtida föräldrarna. Kanske är det så att namngivare snarast tar ställning till enskilda namn, och att det sedan är forskarna som för dessa namn till olika grupper, med t.ex. gemensam etymologi – men att den stora majoriteten namngivare inte är medvetna om denna nivå. När namnen sedan får en ny popularitetsperiod, beror det nog mer på att de namn som en gång har etablerats tenderar att traderas än på namnens etymologi. På så sätt kan Norges medvetna nationsbyggande under 1800-talet få en indirekt betydelse för senare tiders namnskick.

Oavsett om det ena har påverkat det andra, eller om linjerna bara råkar sammanfalla, tycks de tidigare parallella kurvorna för nationell stolthet och bruk av nordiska förnamn ha divergerat. Gulbrand Alhaug (2011 s. 429) skriver att man kunde ha väntat sig ett uppsving för nordiska namn i »den nasjonale begeistringsrusen etter OL på Lillehammer i 1994», men att detta emellertid inte var fallet. Som vi tidigare har sett gick namnen *Sondre* och *Vegard* upp ungefär vid samma tid, men detta var kanske en popularitet kopplad till de kända namnbärarna som personer snarare än till namnens etymologi.

Förutom de skillnader som finns mellan norsk och svensk historia, finns också en viktig strukturell skillnad mellan förnamn i Norge och Sverige, nämligen det mycket allmänna svenska bruket av sidoställda förnamn. Det har tidigare konstaterats att tilltalsnamn och sidoställda förnamn både väljs och används på skilda sätt, samt att sidoställda förnamn ofta används för tradering av äldre släktingars namn. Om man granskar placeringen i namnräckan hos några av de namn som är populära bland barn födda i Sverige 2012, kan man konstatera att *Meja*, *Molly* och *Nellie* bärs som tilltalsnamn av mellan 88 och 92 % av det totala antalet bärare och *Melvin*, *Liam* och *Kevin* som tilltalsnamn av 85–88 %. Namn som har äldre historia i Sverige uppvisar ofta ett helt annan fördelning. *Linnea*, *Sofia* och *Ester* bärs som tilltalsnamn av 18–36 % av det totala antalet namnbärare, och *Erik*, *Gustav* och *Axel* av 20–30 %. De namn som har kortare historia i Sverige tycks alltså användas primärt som tilltalsnamn, medan de namn som har funnits längre i ett svenskt onomastikon oftare förekommer som sidoställda förnamn. Systemet med både tilltalsnamn och sidoställda förnamn skapar utrymme att ge barn sidoställda förnamn med tradition i släkten, men samtidigt vara mer nyskapande och experimentell vid valet av tilltalsnamn. Den flicka som får namnen *Molly Eva Kristina* kan bära det moderna och inlånade *Molly* som sitt individuella namn, men genom *Eva* och *Kristina* fortfarande vara väl förankrad i sitt ursprung och sitt kulturella sammanhang. De sidoställda förnamnen får då en funktion som tangerar släktnamnens: de kan markera härkomst och tillhörighet till en släkt, en språkgemenskap och en kultur. Eftersom de ofta är kända endast inom en ganska privat krets behöver de inte uppfylla tilltalsnamnets alla krav på att vara lätt att upp-

fatta, stava och uttala, och föräldrarna behöver heller inte vara rädda för att de ska utgöra ett socialt hinder för barnen.

Norges förnamnssystem har inte på samma sätt denna möjlighet. Antalet förnamn per person är färre, vilket gör att namnutrymmet är mindre och att det blir svårare att få plats med både uppkallelsenamn efter släktingar och moderna namn som följer med i sin tid. Man tvingas välja, och välja bort, på ett annat sätt än i det svenska systemet. Väljer man att tradera äldre förnamn, måste man ge dem en synligare plats än de skulle ha haft som sidoställda förnamn i Sverige – vilket i sin tur kan bidra till att bruket hålls levande på ett annat sätt.

Sammanfattning och avslutande diskussion

I den här artikeln har jag undersökt skillnader mellan förnamnsskick i Sverige och Norge, dels hos befolkningarna som helhet, dels gällande de namn som ges till nyfödda. Undersökningarna av namn hos befolkningarna som helhet visar att det genomgående finns fler namn med norsk än med svensk särprägel. De särpräglat svenska namnen är dessutom generellt vanligare i Norge än de särpräglat norska namnen är i Sverige. Fem mansnamn och sju kvinnonamn är bland de 25 vanligaste i Norge, men har frekvenser under 0,1 ‰ i Sverige (*Svein*, *Geir*, *Terje*, *Odd* och *Trond*; *Kari*, *Bjørg*, *Hilde*, *Randi*, *Bente*, *Silje* och *Hanne*). Bland de svenska namnen är det bara namnet *Birgitta* som uppfyller samma kriterier. De namn bland de 100 vanligaste som jag har kallat »extremt ovanliga», med frekvenser under 0,01 ‰ (dvs. maximalt 95 bärare i Sverige respektive 50 i Norge), utgörs av nio norska mansnamn och fem norska kvinnonamn (*Stian*, *Eirik*, *Håvard*, *Simen*, *Sondre*, *Vegard, Sindre, Roar* och *Jarle*; *Marte*, *Janne*, *Vilde*, *Tonje* och *Maren*). Inget av de svenska 100-i-toppnamnen är så ovanligt i Norge.

En jämförelse mellan de nationellt särpräglade namnen i båda länderna visar att drygt 90 % av mansnamnen med norsk särprägel etymologiskt sett är av nordiskt ursprung, mot knappt 50 % av de svenska mansnamnen, knappt 40 % av de norska kvinnonamnen och knappt 30 % av de svenska kvinnonamnen. I båda länderna är alltså mansnamnen etymologiskt nordiska i större utsträckning än kvinnonamnen. Men den grupp som framför allt skiljer ut sig är de norska mansnamnen. Även Aarset (1982 s. 77) har påpekat att popularitеten för de nordiska namnen i alla tider har varit starkast på manssidan. Man kan fråga sig varför norska män har fått nordiska namn i så mycket större utsträckning än både norska kvinnor och svenskar av båda könen. Det norska nationsbyggandet har framhållits som möjlig orsak. Men om det bara handlade om norsk nationalromantik och ett återupplivande av sagalitteraturens namn, bor-

de ju de nordiska namnen dominera även på kvinnosidan. Detta är intressant ur ett genusperspektiv: Har det funnits en underliggande idé om att den norska nationalikonen är av manligt kön? Vi har tidigare konstaterat att två av de norska namn som är extremt ovanliga i Sverige är mansnamnen *Vegard* och *Sondre*, vilka båda uppges ha fått ökad popularitet genom framgångsrika idrottsmän i den norska nationalsporten längdskidåkning. En möjlig kvinnlig parallell är alpinåkaren Andrine Flemmen från Molde, silvermedaljör i storslalom vid VM 1999, vars förnamn *Andrine* steg kraftigt under senare delen av 1990-talet (Bryhn 2009). Men in på 10-i-topp-listan kom *Andrine* aldrig – och det tycks definitivt ha varit vanligare att namnge sina döttrar efter sångerskor, skådespelerskor och barnstjärnor än efter skidåkare.

De namn som har konstaterats ha nationell särprägel har i flera fall en tänkbar kulturhistorisk förklaring till sin popularitet. Ovan nämndes två norskt markerade mansnamn, vars popularitet kan ha påverkats av att de burits av kända skidåkare. Idrottsstjärnor har stor nationell betydelse, liksom naturligtvis medlemmar av kungahusen, som i flera fall också uppges ha påverkat namns utveckling. Inspiration från kultursfären är tänkbar i ett flertal fall, framför allt bland kvinnonamnen.

Att namn är vanliga i det ena landet men ovanliga i det andra kan i vissa fall ha särskilda förklaringar. *Janne* är i Sverige närmast okänt som kvinnonamn, men däremot vanligt som mansnamn, antingen som informell form av *Jan* eller som officiellt namn (i Sverige finns 1 201 män med *Janne* som officiellt tilltalsnamn; i Norge bara 37 män som har det som första förnamn). Mansnamnet *Stian* har det emot sig att det på svenska sammanfaller med den bestämda formen av ordet för grisens hus, (*svin*)*stian* (no. *svinestien*).

Det är de namn som ges till barn som avgör om skillnaderna mellan länderna kommer att bestå eller om namnskicken på sikt kommer att konvergera. En sammanställning av de namn som varit vanligast för barn födda under 2012 visar att ungefär hälften av namnen för båda länderna finns med bland landets 100 vanligaste mans- och kvinnonamn. En skillnad är att de namn som är populära för svenska barn endast i liten grad förekommer bland Norges vanligaste namn, medan de namn som ges till norska barn oftare finns med på Sveriges än på Norges topplistor. De namn som står på båda ländernas topplistor har ofta högre rangplacering i Sverige än i Norge. En förklaring till detta är att de namn som nu ges till norska barn generellt är mindre särpräglade än de namn som är vanliga hos den norska befolkningen som helhet. De mansnamn som konstaterades ha norsk särprägel är till allra största delen av nordiskt ursprung, medan det bland de 40 vanligaste pojknamnen i Norge 2012 endast finns tre etymologiskt nordiska namn. Dessa namn, *Håkon*, *Sondre* och *Erik*, står på platser mellan 30 och 39. Detta tyder på att det norska mansnamnsskicket i framtiden kan vara på väg att »normaliseras» på så sätt att internationellt kän-

da, ofta klassiska, bibliska eller anglosaxiska namn, kan vinna mark på bekostnad av de rent nordiska namnen. Bland de 40 vanligaste pojknamnen 2012 finns dock fyra av de nationellt särpräglade namnen, *Sander*, *Håkon*, *Sondre* och *Marius*, med. Dessa står alltså starka även i de yngre generationerna. Bland de 40 vanligaste flicknamnen 2012 finns endast ett av de nationellt särpräglade namnen med, nämligen *Vilde*. Bland de vanligaste namnen för nyfödda finns det generellt många namn som är väletablerade i båda länderna, men som ibland befinner sig i olika faser av sina popularitetskurvor.

Tänkbara orsaker till skillnaderna mellan svenskt och norskt namnskick har diskuterats, liksom etymologins möjliga betydelse för föräldrars val av förnamn till sina barn. När ett nytt namn etableras, har det rimligen betydelse från vilket språk, land och kulturell sfär detta namn kommer. Men när ett namn sedan länge är etablerat i ett nationellt onomastikon är det sannolikt färre som funderar över varifrån det egentligen kom. Med utgångspunkt i detta kan man föreställa sig att etymologin för de förnamn som introducerades under Norges nationsbyggningsprocess på 1800-talet främst har indirekt betydelse för dagens namnskick. Ett skäl till att Sverige har introducerat nya, inlånade namn på ett annat sätt än Norge kan vara att det i Sverige utbredda användandet av sidoställda förnamn möjliggör en kombination av traditionella och mer nyskapande namn.

Att döma av vilka namn som varit populärast för barn födda under senare år tycks det svenska och det norska förnamnsskicket i framtiden kunna bli mer likt. I så fall tycks det främst ske genom att Norges namnskick närmar sig Sveriges. Det mest norskvänliga i modern svensk namngivning är kanske att flicknamnet *Tilde* har varit populärt i stället för den svenskare formen *Tilda* (under åren 2007–12 var det fler svenska flickor som fick namnet *Tilde*/*Thilde* än *Tilda*/*Thilda*). Men bortsett från detta tycks Sveriges namnimpulser komma från annat håll än Norge. Vi har sett att förnamn under vissa perioder kunde bli populära i Sverige just för att de fanns i de nordiska grannländerna. Men idag finns inga sådana tendenser i den svenska förnamnsgivningen. Senare tiders namnval har i stället präglats av en ökad globalisering, där specifikt inhemska och regionala namn minskar till förmån för mer internationella namn, namntyper och stavningssätt (Aldrin 2013 s. 112). Det finns visserligen norskt särpräglade namn som klangmässigt skulle kunna passa bra in i det svenska förnamnsidealet, t.ex. kvinnonamnet *Silje* och mansnamnen *Sindre*, *Sondre*, *Marius* och *Sander*. Men om ett norskt markerat namn skulle bli populärt i dagens Sverige skulle det knappast vara på grund av att det är norskt – kanske snarare trots att det är norskt.

Referenser

Aarset, Terje, 1982: Frå den nordiske namnerenessansen til i dag. I: Norsk personnamnleksikon. Red.: Ola Stemshaug & Kristoffer Kruken. Oslo. S. 66–87.

Aldrin, Emilia, 2011 a: Att välja namn. Namngivningsmönster i Göteborg 2007. Uppsala. (SoLiD nr 21. FUMS-rapport nr 231.)

– 2011 b: Namnval som social handling. Val av förnamn och samtal om förnamn bland föräldrar i Göteborg 2007–2009. Uppsala. (Namn och samhälle 24.)

– 2013: Namnmoden under olika perioder. I: Namn och namnforskning. Ett levande läromedel om ortnamn, personnamn och andra namn. Red.: Staffan Nyström, Eva Brylla, Märit Frändén, Mats Wahlberg & Per Vikstrand. Version 1 (PDF 2013-02-19, http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:606610/FULLTEXT01.pdf). S. 112–113.

Alhaug, Gulbrand, 1991: Namnevariantar – eit sentralt problem i namnegranskinga. I: Den 6. nasjonale konferensen i namnegransking. Blindern 23. november 1990. Innleiingar og diskusjon. Red.: Botolv Helleland & Anne Svanevik. Oslo. S. 121–134.

– 1999: «Eg er døypt *Per Jørn*, men dei fleste kallar meg berre *Per*». Om bruken av tiltalenamn i dobbeltnamn i Noreg. I: SAS 17. S. 67–92.

– 2004: Fornamn i Noreg frå 1900 til 1975 – med vekt på endringar i namnemønsteret. Oslo. (Tromsø-studier i språkvitenskap 23.)

– 2007: A comparison of first names in Norway and Sweden during the 20th century. I: Proceedings of the 21st International Congress of Onomastic Sciences. Uppsala 19–24 August 2002. 3. Eds.: Eva Brylla & Mats Wahlberg, in collaboration with Rob Rentenaar. Uppsala. S. 15–33.

– 2011: 10 001 navn. Norsk fornavnleksikon. Oslo.

Brylla, Eva, 2004: Förnamn i Sverige. Kortfattat namnlexikon. Stockholm. (Skrifter utgivna av Svenska språknämnden 88.)

Bryhn, Rolf, 2009: Andrine Flemmen. I: Store norske leksikon. http://snl.no/Andrine_Flemmen (2014-03-23).

Göransson, Inge, 2009: Kärt barn har många namn. I: Välfärd nr 2. S. 14–15. http://www.scb.se/statistik/_publikationer/LE0001_2009K02_TI_07_A05TI0902.pdf (2013-09-24).

Heggstad, Kolbjørn, 1977: Prosjektet Norske personnamn. Rapport 1. Bergen. (Prosjekt for datamaskinell språkbehandling.)

Helljesen, Geir & Molde, Eivind, 2006: Den olympiske ild tre ganger fra Morgedal. http://www.nrk.no/sport/meisterskap/torino_2006/5471568.html (2013-12-04).

Kjære lille Toril. I: Visekatalogen utarbeidet av Norsk visearkiv: http://www.visekatalogen.no/Default.aspx?id=vnr8211&p=1 (2013-10-19).

af Klintberg, Bengt, 2005: Namnen i almanackan. Fakta och kulturhistoria om svenska förnamn. Stockholm.

Kristiansen, Jan Erik & Ouren, Jørgen, 1998: Fornavn i Norge. Navnemoter og motenavn. Oslo.

Kvillerud, Reinert, 1980: Förnamn i Göteborg. Namnskick för skolbarn födda 1958. Göteborg.

Modéer, Ivar, 1989: Svenska personnamn. Handbok för universitetsbruk och självstudier av Ivar Modéer, utgiven av Birger Sundqvist och Carl-Eric Thors med en bibliografi av Roland Otterbjörk som kompletterats och omarbetats av Sigurd Fries. Tredje upplagan. Lund. (AS 5.)

Nedrelid, Gudlaug, 1993: Namnegransking i Noreg – vitskap eller nasjonsbygging? I: Vitenskapsteori og lingvistikk. 11 vitenskapsteoretiske inlegg til dr. art.-graden. Red.: Nils Gilje & Oddvar Storebø. Bergen. S. 160–194.

Nionde nordiska namnforskarkongressen. Lund 4–8 augusti 1985. Red.: Göran Hallberg, Stig Isaksson & Bengt Pamp. 1987. Lund. (Skrifter utgivna genom Dialekt- och ortnamnsarkivet i Lund 4.)

Otterbjörk, Roland, 1979: Svenska förnamn. Kortfattat namnlexikon. 3 uppl. Stockholm. (Skrifter utgivna av Svenska språknämnden 29.)

Ouren, Jørgen, 2013-08-21: E-brev till förf.
Sigvartsen, Ana Leticia, 2012: Norges morsomste bok er kåret! Leserne har talt. Kjell Aukrusts Alvdalstrilogi, «Simen», «Bror min» og «Bonden», er kåret til Norges morsomste bok. http://www.nrk.no/kultur/litteratur/norges-morsomste-bok-er-karet_-1.8381964 (2013-10-10).
Statistiska Centralbyrån, Frågor och svar om namnstatistiken: http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Befolkning/Amnesovergripande-statistik/Namnstatistik/30902/Fragor-och-svar-om-namnstatistiken/ (2014-03-20).
Stian med sekken, Wikipedia: http://no.wikipedia.org/wiki/Stian_med_sekken (2013-10-10).
Svanevik, Anne, 1987: Innflytelse fra navn brukt i film og litteratur – og fra serieprogram i radio og TV. I: Nyere nordisk personnavnskikk. Rapport fra et symposium på Skammestein i Valdres 10.–14. april 1985. Red.: Tom Schmidt. Uppsala. (NORNA-rapporter 35.) S. 23–31.
Svendsen, Trond Olav, 2009: Kirsten Flagstad. I: Store norske leksikon. http://nbl.snl.no/Kirsten_Flagstad/utdypning (2013-10-21).
Utne, Ivar, 1990: Fornavn i tall. Bergen. (Norske språkdata 25.)
Windt-Val, Benedicta, 2012 a: Personal names and identity in literary contexts. I: Names and identities. Eds.: Botolv Helleland, Christian-Emil Ore & Solveig Wikstrøm. Oslo. (OSLa. Oslo Studies in Language 42, 2012.)
–2012 b: Den nordiske navnerenessansen – forutsetninger, forløp og resultater. I: SAS 29. S. 105–122.

Namnstatistik

Statistiska centralbyrån, Sverige

Tilltalsnamn, kvinnor, topp 100: http://www.scb.se/Pages/TableAndChart_31042.aspx (2013-08-19).
Tilltalsnamn, män, topp 100: http://www.scb.se/Pages/TableAndChart_286717.aspx (2013-08-19).
Tilltalsnamn, kvinnor, per decennium, topp 10: http://www.scb.se/Pages/TableAndChart_286719.aspx (2013-09-09).
Tilltalsnamn, män, per decennium, topp 10: http://www.scb.se/Pages/TableAndChart_286721.aspx (2013-09-09).
Nyfödda – Flickor efter namngivningsår och tilltalsnamn, topp 100. Flicknamn 2012: http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Befolkning/Amnesovergripande-statistik/Namnstatistik/30898/30905/Nyfodda---Flickor-efter-namngivningsar-och-tilltalsnamn-topp-100-/Flicknamn-2012/ (2013-09-04).
Nyfödda – Pojkar efter namngivningsår och tilltalsnamn, topp 100. Pojknamn 2012: http://www.scb.se/sv_/Hitta-statistik/Statistik-efter-amne/Befolkning/Amnesovergripande-statistik/Namnstatistik/30898/30905/Nyfodda---Pojkar-efter-namngivningsar-och-tilltalsnamn-topp-100-/Pojknamn-2012/ (2013-09-04).

Statistisk sentralbyrå, Norge

Dei 100 mest brukte kvinnenamna: http://ssb.no/a/kortnavn/navn/fornavn-kvinner-100.html (2013-08-19).
Kvinnenamn brukt av 200 eller flere: http://ssb.no/a/kortnavn/navn/fornavn-kvinner-200.html (2013-08-19).
Dei 100 mest brukte mannsnamna: http://ssb.no/a/kortnavn/navn/fornavn-menn-100.html (2013-08-19).
Mannsnamn brukt av 200 eller flere: http://ssb.no/a/kortnavn/navn/fornavn-menn-200.html (2013-08-19).

Mest brukte jentenamn i 2012: http://ssb.no/a/kortnavn/navn/topp40j.html (2013-09-04).
Mest brukte gutenamn i 2012: http://ssb.no/a/kortnavn/navn/topp40g.html (2013-09-04).
Vinnere og tapere. Navn med størst endring: http://ssb.no/a/kortnavn/navn/vintap.html (2013-09-04).
10 mest brukte jentenavn 1880–2012: http://ssb.no/a/navn/topp10/jenter.html (2013-09-04).
10 mest brukte guttenavn 1880–2012: http://ssb.no/a/navn/topp10/gutter.html (2013-09-04).

Summary

MÄRIT FRÄNDÉN

‘Share a Coke with Geir’

Why are there such large differences between Swedish and Norwegian forenames?

The neighbouring countries of Sweden and Norway are similar in many ways, but differ significantly when it comes to their stocks of forenames. This is illustrated by the advertising slogan ‘Share a Coke with Geir’, which was used in Norway in the summer of 2013, but would be almost unthinkable in Sweden, where the male name *Geir* is very uncommon. This article studies the names that are among the 100 commonest main or first forenames for their respective gender in one country, but have a frequency of less than 0.5 per thousand in the other. Names with an even lower frequency in the neighbouring country, below 0.1 per thousand, are examined with regard to their etymology, periods of popularity and extralinguistic factors that may have influenced their popularity. From this investigation, the Norwegian name stock emerges as more distinctive in character than that of Sweden. A study is also made of how the most popular names for children born in Sweden and Norway in 2012 relate to the 100 commonest male and female names in the two countries. These comparisons suggest that the Norwegian name stock could in future move closer to that of Sweden, which includes a larger proportion of internationally used names, often of classical or biblical origin. Conceivable reasons for the differences between the countries are discussed. An earlier explanation focused on the etymology of the names and the fact that Norway is a relatively young nation. The author is doubtful, though, whether this is of direct significance for today’s name stock, partly because it presupposes a high degree of etymological awareness on the part of parents. On the other hand, it could have an indirect bearing, in that names established by previous generations are often handed down. Several researchers have highlighted the connection between Norwegian nation-building in the 19th century and the forename choices of that period. The names introduced at that time presumably continue to be used, for example when children are named after older relatives. What is more, there is an important structural difference between forenames in Sweden and Norway, in that many Swedes are given additional forenames alongside, and not used as part of, their main forename. This creates scope to pass on a traditional name, for instance that of a relative, as an additional forename, while choosing one that is more fashionable as the main forename.

Förkortningar

AN = Afdeling for Navneforskning, Nordisk Forskningsinstitut, København
ANF = Arkiv för nordisk filologi
APhS = Acta philologica Scandinavica
AS = Anthroponymica Suecana
BNF = Beiträge zur Namenforschung
BØ = Bustadnavn i Østfold
DAG = Dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet i Göteborg, SOFI
DAL = Dialekt- och ortnamnsarkivet i Lund, SOFI
DAUM = Dialekt-, ortnamns- och folkminnesarkivet i Umeå, SOFI
DD = Diplomatarium Danicum
DGP = Danmarks gamle Personnavne
DI = Diplomatarium Islandicum
DN = Diplomatarium Norvegicum
DR = Danmarks Runeindskrifter
DRA = Rigsarkivet, København
DS = Danmarks Stednavne
DSt = Danske Studier
FMU = Finlands medeltidsurkunder
FRA = Riksarkivet, Helsingfors
Fv = Fornvännen
G = Gotlands runinskrifter (SRI 11–12)
Gs = Gästriklands runinskrifter (SRI 15: l)
hd = härad
KA = Kammararkivet (i SRA), Stockholm
KL = Kulturhistoriskt lexikon för nordisk medeltid
l. = län
LB = M. Lundgren, E. Brate & E. H. Lind, Svenska personnamn från medeltiden (1892–1934)
Lind = E. H. Lind, Norsk-isländska dopnamn ock fingerade namn från medeltiden (1905–15)
Lind Bin. = E. H. Lind, Norsk-isländska personbinamn från medeltiden (1920–21)
Lind Suppl. = E. H. Lind, Norsk-isländska dopnamn ock fingerade namn från medeltiden. Supplementband (1931)
LUP = L. Peterson, Lexikon över urnordiska personnamn (www.sprakochfolkminnen.se, 2004)
MM = Maal og minne
NG = Norske Gaardnavne
NÍ = G. Kvaran & S. Jónsson, Nöfn Íslendinga (1991)
NIYR = Norges innskrifter med de yngre runer
NIÆR = Norges Indskrifter med de ældre Runer
NK = Nordisk kultur
NN = Namn og nemne
NO = Norsk ordbok
NoB = Namn och bygd
NPL = K. Kruken & O. Stemshaug, Norsk personnamnleksikon (3. utg., 2013)
NRA = Riksarkivet, Oslo
NRL = L. Peterson, Nordiskt runnamnslexikon (5, rev. utg., 2007)
NRO = Norsk riksmålsordbok
Nä = Närkes runinskrifter (SRI 14: l)
OAU = Ortnamnsarkivet i Uppsala, SOFI
ODS = Ordbog over det danske Sprog
OGB = Ortnamnen i Göteborgs och Bohus län
or. = original
OUÅ = Ortnamnssällskapets i Uppsala årsskrift
Rep = Repertorium diplomaticum regni Danici mediævalis
SAOB = Ordbok över svenska språket utg. av Svenska Akademien
SAS = Studia anthroponymica Scandinavica
SD = Svenskt diplomatarium
SDns = Svenskt diplomatarium [ny serie] från och med år 1401
Sdw = K. F. Söderwall, Ordbok öfver svenska medeltids-språket (1884–1918)
Sdw Suppl. = K. F. Söderwall, Ordbok över svenska medeltids-språket. Supplement (1925–73)
SkO = Skånes ortnamn
Sm = Smålands runinskrifter (SRI 4)
SMP = Sveriges medeltida personnamn
SMPs = SMP:s samlingar, Uppsala, SOFI
SMR = Svenska medeltidsregester 1434–1441
sn = socken
SNF = Studier i nordisk filologi
SOB = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Blekinge län
SOD = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Dalarnas län
SOFI = Institutet för språk och folkminnen
SOH = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Hallands län
SOJä = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Jämtlands län
SOJö = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Jönköpings län
SOKa = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Kalmar län
SOKo = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Kopparbergs län
SOL = Svenskt ortnamnslexikon. Red.: M. Wahlberg (2003)
SOSk = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Skaraborgs län
SOU = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Uppsala län
SOV = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Värmlands län
SOVm = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Västmanlands län
SOVn = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Västernorrlands län
SOÅ = Sydsvenska ortnamnssällskapets årsskrift

SOÄ = Sverges ortnamn. Ortnamnen i Älvsborgs län
SOÖg = Sveriges ortnamn. Ortnamnen i Östergötlands län
SRA = Riksarkivet, Stockholm
SRI = Sveriges runinskrifter
SRP = Svenska riks-archivets pergamentsbref
SvLm = Svenska landsmål och svenskt folkliv
Sö = Södermanlands runinskrifter (SRI 3)
U = Upplands runinskrifter (SRI 6–9)
u.d. = utan dag
u.o. = utan ort
UUB = Uppsala universitetsbibliotek
u.å. = utan år
Vg = Västergötlands runinskrifter (SRI 5)
vid. = vidimation
Vr = Värmlands runinskrifter (SRI 14:2)
Vs = Västmanlands runinskrifter (SRI 13)
Ög = Östergötlands runinskrifter (SRI 2)
Öl = Ölands runinskrifter (SRI l)
ÖNON = Övre Norrlands ortnamn. Ortnamnen i Norrbottens län
ÖNOV = Övre Norrlands ortnamn. Ortnamnen i Västerbottens län